

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

RAPORT DE ACTIVITATE

ANUL 2008

PIAȚA VALTER MĂRĂCINEANU 1-3, SECTOR 1,
BUCUREȘTI

www.cncd.org.ro

Raportul de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării pentru anul 2008 a fost realizat de un grup de lucru format din:

Csaba Ferenc ASZTALOS, Președinte, membru Colegiu Director
Dezideriu GERGELY, Membru Colegiu Director, Coordonator raport
Adrian BUNOAICA, Secretar General
Cristian NUICĂ, Șef Serviciu Juridic, Contencios și Contracte
Mădălin Bogdan RĂPAN, Șef Serviciu Politici Afirmative și Relații Internaționale

COMPONENȚA COLEGIULUI DIRECTOR

Csaba Ferenc ASZTALOS, Președinte
Corina Nicoleta COMȘA, Vicepreședinte
Dezideriu GERGELY
Gheorghe IONIȚĂ
István HALLER
Dragoș Tiberiu NIȚĂ
Anamaria PANFILE
Paula Roxana TRUINEA
Ana Monica VASILE

DIRECTORI

Florina Luminița VINULESCU, Direcția Programe și Relații Internaționale
Mădălina Raluca ROȘU, Direcția Juridică
Nicoleta UDRESCU, Direcția Economică și de Resurse Umane

CUVÂNT ÎNAINTE

CAPITOL I.

Secțiunea I.

Standarde de independență stabilite de UE și atribuții administrativ-jurisdicționale statuate de Curtea Constituțională a României

Secțiunea II.

Rolul Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării și Directivele Europene în materia nediscriminării

Secțiunea III.

Raportul Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene și implementarea în România a legislației privind combaterea discriminării

CAPITOL II. Activitatea de reprezentare a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării la conferințe, dezbateri și reuniuni internaționale în domeniul combaterii discriminării

CAPITOL III. Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării în anul 2008: reglementări, tendințe, control de legalitate, prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare

Secțiunea I.

Modificarea competențelor CNCD prin Ordonanța de Urgență nr.75/2008

Secțiunea II.

Clarificarea statutului CNCD sub aspectul încălcării principiului separației puterilor în stat și al caracterului de „instanță extraordinară”

Secțiunea III.

Procedura de soluționare a plângerilor de către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării

Secțiunea IV.

Petiții adresate Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării

§1. Criteriile de discriminare invocate în plângerile adresate CNCD

§2. Obiectul plângerilor adresate CNCD în anul 2007/2008

Secțiunea V.

Soluții pronunțate de Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării

§1. Soluții de admitere a plângerilor în anii 2007/2008

§2. Soluțiile de constatare a discriminării în anul 2008

§3. Soluții de respingere a sesizărilor în anul 2008

§4. Soluții de necompetența CNCD în anul 2008

Secțiunea VI.

Controlul de legalitate a hotărârilor Colegiului Director în anul 2008

Secțiunea VII.

Puncte de vedere emise de CNCD în cadrul acțiunilor introduse în fața instanțelor de judecată

Secțiunea VIII.

Excepții de neconstituționalitate ridicate în fața instanțelor judecătorești, în anul 2008, vizând O.G. nr. 137/2000, republicată

CAPITOL IV. Activitatea CNCD de prevenire a tuturor formelor de discriminare

Secțiunea I. Activitățile desfășurate de CNCD în anul 2008

CAPITOL V. Activitatea CNCD de constatare și de sancționare a tuturor formelor de discriminare

Secțiunea I.

Considerații generale privind percepțiile și impactul discriminării la nivel național

Secțiunea II.

Soluții de discriminare în Hotărârile Colegiului director din anul 2008

Secțiunea III.

Activitatea de investigare a cazurilor de discriminare în anul 2008

CAPITOL VI. Jurisprudența de contencios a CNCD

Secțiunea I. Hotărârile Colegiului director supuse controlului judecătoresc și cauzele în care CNCD a fost chemat în instanță în calitate de expert în domeniul nediscriminării

CAPITOL VII. Cheltuieli bugetare, date de ordin logistic și financiar

ANEXE

1. Jurisprudența de contencios a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării
2. Situația statistică privind activitatea de reprezentare juridică a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării
3. Reflectarea în date statistice a activității de constatare și de sancționare a discriminării în anul 2008
4. Analiza de imagine a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării pentru anul 2008

CUVÂNT ÎNAINTE

„To have inequality, all that is demanded of us is to let things follow their course. But if we are seeking equality, we can never afford to relax.”¹
Giovanni Sartori

Implementarea principiului egalității de șanse parcurge în orice societate o etapă de pionerat, a cărei durată depinde de contextul istoric, social, economic și politic. România a depus un efort considerabil, într-un timp relativ redus, pentru adoptarea acquis-ului comunitar iar, în procesul de integrare în Uniunea Europeană, România a parcurs o cursă contra cronometru, care la final a condus la oboseala concurentului. Cum s-a spus, Uniunea Europeană „ne-a servit acquis-ului comunitar în regim de room service” iar noi suntem încă în perioada în care digerăm această masă, în unele părți mai ușor în altele cu dificultăți.

Anul 2008 a însemnat pentru România o consolidare și o confirmare a cadrului general legal și instituțional în domeniul prevenirii și combaterii discriminării. Deciziile Curții Constituționale (Dec. Nr. 1096/15 octombrie 2008, Dec. 795/27/11/2008, 444/31/03/2009) au confirmat constituționalitatea prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, consolidând statutul juridic al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, ca organ administrativ al administrației publice centrale, autonom, sub control parlamentar. De asemenea, jurisprudența instanțelor de judecată și a Curții Constituționale au delimitat competența materială a Consiliului.

Soluționarea petițiilor a rămas o activitate de bază a Consiliului iar eficiența acesteia este indicată de procentul ridicat al hotărârilor menținute de instanțele de judecată (90% din hotărârile CNCD au fost menținute de instanțele de judecată). Dinamica implementării principiului egalității de șanse a condus la crearea unei jurisprudențe însemnate și de calitate în domeniu.

Activitatea de prevenire a urmat, în continuare, principiul consolidării parteneriatelor existente, de identificare și implicare a unor noi actori sociali în implementarea principiului egalității de șanse. Acest demers, presupune în primul rând ca fiecare cetățean, instituție publică sau privată să implementeze și să aplice aceste valori în viața de zi cu zi sau în propria cultură instituțională. Limbajul și comportamentul nediscriminatoriu este un element esențial în orice cultură instituțională.

Consider că anul 2008 a reprezentat primul an de „maturitate” instituțională și legislativă în activitatea Consiliului, etapă care a intervenit la sfârșitul mandatului primului Colegiu Director. S-a făcut mult, s-a făcut puțin? Răspunsul la această întrebare va fi formulat de cetățeni, de reprezentanții societății civile, de reprezentanții mass-media, de membrii Parlamentului României și de rapoartele organismelor internaționale specializate.

¹ „Pentru a avea parte de inegalitate trebuie doar să lăsăm lucrurile să își urmeze cursul. Dar dacă dorim să obținem egalitate nu ne putem permite nicio clipă de răgaz.”

Ceea ce noi știm cu siguranță este că mai avem mult de lucrat în acest domeniu și, pentru a avea rezultate, trebuie să avem răbdare, voință și transparență. În acest sens, activitatea de implementare a principiului egalității de șanse trebuie menținută efectivă și dinamică, pentru a evita revenirea la perioada de „creare de imagine”. Identificarea și recunoașterea problemelor din domeniu rămâne o condiție preliminară a unei activități efective și dinamice în domeniu.

În numele echipei Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării,

Asztalos Csaba Ferenc,
președinte

CAPITOL I.

Secțiunea I. Standarde de independență stabilite de UE și atribuții administrativ-jurisdicționale statuate de Curtea Constituțională a României

Decizia **Consiliului Uniunii Europene 2002/92/EC** privind principiile, prioritățile, obiectivele intermediare și condițiile prevăzute în Acordul de aderare cu România prevede:

- **„înființarea și asigurarea funcționării corespunzătoare a instituțiilor de prevenire și combatere a tuturor formelor de discriminare”² în România.**

În Raportul periodic de monitorizare a progreselor în procesul de aderare al României la UE din anul 2005, **Comisia Europeană** atrage atenția în mod particular asupra întăririi capacității administrative a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, asigurarea finanțării instituției, transparența și, în mod special, **„garantarea independenței.”³**

Asigurându-se transpunerea **Directivelor Consiliului 2000/43/CE⁴ și 2000/78/CE⁵**, în urma modificărilor și completărilor aduse de legea nr. 324/2006, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării este:

- **„autoritatea de stat în domeniul discriminării, autonomă...aflată sub control parlamentar și totodată garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării...”**

În comunicarea **Comisiei Europene** din 2006 cu privire la Raportul de monitorizare a stadiului de pregătire pentru aderarea la Uniunea Europeană a Bulgariei și României, Comisia Europeană arată că:

- **“legea privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare a fost amendată pentru a respecta standardele Uniunii Europene cu privire la independența Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării”¹**

Prin **Decizia Curții Constituționale** a României nr. 1.096 din 15 octombrie 2008, publicată în Monitorul Oficial nr. 795 din 27 noiembrie 2008, Curtea Constituțională a constatat că, potrivit dispozițiilor supuse controlului de constituționalitate:

- **„Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării este un organ administrativ cu atribuții jurisdicționale, care se bucură de independența necesară îndeplinirii actului administrativ-jurisdicțional”.**

² Vezi Jurnalul Oficial al Comunităților Europene, L44/82, 14.2.2002, Council Decision on the principles, priorities, intermediate objectives and conditions contained in the Accession Partnership with Romania.

³ Vezi 2005 Regular Report from the Commission on Romania's Progress towards accession, pag. 54,55.

⁴ Directiva Consiliului 2000/43/CE privind aplicarea principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de origine rasială sau etnică, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene (JOCE) nr. L180 din 19 iulie 2000.

⁵ Directiva Consiliului 2000/78/CE de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament, în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene (JOCE) nr. L303 din 2 decembrie 2000

Secțiunea II. Rolul Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării și Directivele Europene în materia nediscriminării

Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării este responsabil cu aplicarea și controlul respectării prevederilor legii în domeniul său de activitate, precum și în ceea ce privește armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative sau administrative care contravin principiului nediscriminării.

- CNCD investighează, constată și monitorizează fapte de discriminare (art.19 alin.1 lit.c, lit.d din Legea nr. 324/2006) în conformitate cu **Directiva Consiliului 2000/43/CE**⁶ (art. 13 alin.2 teza a doua), **Directiva Consiliului 2002/73/CE**⁷ (art. 8a, alin.2 lit.a-c), **Directiva Consiliului 78/2000/CE**⁸, **Recomandarea ECRI nr. 7**⁹ (Capitol 5, pct. 24).
- CNCD acordă asistență de specialitate victimelor discriminării (art. 19 al.1 lit.e din legea nr. 324/2006) conform **Directivei Consiliului 2000/43/CE** (art.13 alin.2 teza întâi), în sensul prevederilor **Directivei 2002/73/CE** (art. 8a, alin.2 lit.a-c) și a **Recomandării ECRI nr. 7** (Capitol 5, pct. 24).
- CNCD elaborează și aplică politici publice, este responsabil cu armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative sau administrative în domeniul nediscriminării (art. 18 alin.1 și alin.2 din Legea nr. 324/2006) în conformitate cu **Directiva Consiliului 2000/43/CE** (art.13 alin.2 teza finală) și **Recomandarea ECRI nr. 7** (Capitol 5, pct.24)
- CNCD realizează rapoarte anuale de activitate, independente și sunt supuse dezbaterii și aprobării Parlamentului (art. 22 alin.2 din legea nr. 324/2006) corespunzător **Directivei Consiliului 2000/43/CE** (art. 13 alin.2 teza finală), în sensul prevederilor **Directivei Consiliului 2002/73/CE** (art. 8a, alin.2 lit.a-c) și **Recomandării ECRI nr. 2**¹⁰ (Capitol 5, Principul 5, pct. 3).

Secțiunea III. Raportul Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene și implementarea în România a legislației privind combaterea discriminării

⁶ Directiva Consiliului 2000/43/CE privind aplicarea principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de origine rasială sau etnică, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene (JOCE) nr. L180 din 19 iulie 2000

⁷ Directiva Parlamentului European și a Consiliului nr. 2002/73/CE din 23 septembrie 2002, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene (JOCE) nr. L 269 din 5 octombrie 2002 pentru modificarea și completarea Directivei Consiliului nr. 76/207/CEE din 9 februarie 1976 pentru implementarea principiului egalității de tratament pentru bărbați și femei referitor la accesul la ocupare, pregătire profesională, promovare și condiții de muncă

⁸ Directiva Consiliului 2000/78/CE de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament, în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene (JOCE) nr. L303 din 2 decembrie 2000

⁹ Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței (ECRI), Recomandarea de Politică Generală nr. 7 privind legislația națională referitoare la combaterea rasismului și a discriminării rasiale.

¹⁰ Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței (ECRI), Recomandarea de Politică Generală nr. 2 privind instituțiile specializate pentru combaterea rasismului, xenofobie, antisemitism și intoleranța la nivel național.

La jumătatea anului 2008, Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene, în baza mandatului stabilit prin Regulamentul Consiliului 168/2007, a publicat primul raport anual ce cuprinde monitorizarea inițiativelor juridice și instituționale împotriva rasismului și discriminării, a violenței rasiale, măsurile de prevenire și combatere a discriminării în Statele Membre UE.

În ceea ce privește implementarea legislației în domeniul nediscriminării, potrivit Agenției Uniunii Europene, Marea Britanie este considerată Statul Membru care a asigurat în modul cel mai eficient aplicarea prevederilor legale pentru combaterea discriminării etnice în Uniune.

- **„Alte State Membre care au implementat** legislația în domeniul **combaterii discriminării etnice** sunt Bulgaria, Franța, Irlanda, Italia, Ungaria, **România**, Finlanda și Suedia. În aceste state, sancțiunile sunt mai frecvente și/sau descurajatoare decât în restul statelor UE”.

- **Sub aspectul sancțiunilor aplicate**, Agenția Uniunii Europene plasează Marea Britanie pe primul loc, urmată de Irlanda, Italia, Finlanda **și apoi România**, după care urmează Ungaria, Bulgaria, Franța și Suedia¹¹.

Sub aspectul grupurilor vulnerabile fenomenului discriminării, Agenția Uniunii Europene atrage atenția în mod special asupra **problemelor cu care se confruntă membrii comunităților de romi**, cu privire la asigurările medicale (în România și Bulgaria), lipsa actelor de identitate (România și Slovenia)¹², condițiile extrem de precare de locuire și evacuări forțate (în Bulgaria, Cehia, Germania, Grecia, Spania, Franța, Irlanda, Italia, Lituania, Ungaria, Polonia, Portugalia, România, Slovenia, Slovacia și Marea Britanie)

Agenția subliniază că “Politicile și practicile discriminatorii față de Romi rămân la un nivel ridicat în U.E.” „Romii încă se confruntă cu sisteme educaționale necorespunzătoare ce conduc la segregare și oportunități inegale”.

Agenția identifică diferite forme de segregare în sistemele de educație din Statele Membre: clase exclusiv formate din elevi romi sau unități în cadrul școlilor (Ungaria; România; Slovenia; Slovacia); supra-reprezentarea elevilor aparținând minorităților în școli speciale (Bulgaria; Cehia; Luxemburg; Ungaria; Austria; Polonia; România; Slovenia; Slovacia; Finlanda), școli exclusiv sau predominant constituite din elevi migranți sau aparținând minorităților din cauza factorilor socio-economici sau de locuire, politicilor de admitere, atitudinilor discriminatorii și/sau limbii de predare (Bulgaria; Cehia; Estonia; Grecia; Franța; Irlanda; Italia; Latvia; Lituania; Luxemburg; Ungaria; Olanda; Austria; România; Slovenia; Suedia; Marea Britanie)¹³.

¹¹ Vezi Raportul Anual al Agenției pentru Drepturi fundamentale a Uniunii Europene, Secțiunea 2.1.2. Sancțiuni privind discriminarea etnică sau rasială în 2006/2007, pag. 19.

¹² Vezi Raportul Anual al Agenției pentru Drepturi fundamentale a Uniunii Europene, pag.12.

¹³ Idem, Secțiunea 4.3.4.1. “Roma, Sinti and Travellers”, pag.74, Secțiunea 4.3.5.1. “The issue of Segregation”, pag. 76.

CAPITOL II. Activitatea de reprezentare a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării la conferințe, dezbateri și reuniuni internaționale în domeniul combaterii discriminării

Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a continuat, și în cursul anului 2008, consolidarea raporturilor de cooperare cu organisme și autorități similare, în cadrul dialogurilor bilaterale, regionale sau internaționale.

Prezența reprezentanților instituției, în plan internațional, la întruniri, conferințe, simpozioane, dezbateri și reuniuni internaționale a contribuit la mediatizarea activității instituției dar și a vizibilității acesteia, îmbunătățirea relațiilor cu instituțiile similare din țările europene, precum și la stabilirea unor noi legături de colaborare. Dintre evenimentele organizate în anul 2008 la nivel internațional, vă prezentăm alăturat câteva dintre acestea:

- Astfel, putem să menționăm participarea la **Reuniunea Comitetului Experților privind Romii și Travellers (MG-S-ROM) din cadrul Consiliului Europei**. Acest comitet este primul organism al Consiliului Europei, responsabil cu monitorizarea situației romilor și nomazilor în Europa și este format din statele membre ale Consiliului Europei. Acest comitet este condus de un președinte și doi vicepreședinți. La reuniunea din luna aprilie de la Strasbourg, reprezentantul României, domnul Dezideriu Gergely, membru în Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, a fost ales președinte al acestui comitet. De menționat este faptul că, Recomandarea privind politicile pentru romi și nomazi, propusă de MG-S-ROM a fost aprobată de Comitetul de Miniștri ai statelor membre Consiliului Europei în cursul lunii februarie 2008. În cadrul reuniunii, reprezentanții Albaniei, Sloveniei, Bosniei Herțegovina, Portugalia și Olanda au prezentat măsurile actuale și acțiunile întreprinse de autorități cu privire la îmbunătățirea situației romilor din aceste țări.

- **Reuniunea suplimentară OSCE privind implementarea dimensiunii umane: Politici sustenabile pentru integrarea romilor și sinților** este un eveniment desfășurat în luna iulie, la Viena, în cadrul căruia au avut loc prezentări și discuții pe marginea hotărârilor adoptate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului cu privire la problematica romilor. Au fost dezbătute, astfel, hotărârile împotriva României, Cehiei și Greciei, cu privire la încălcarea dreptului la nediscriminare, acces la justiție, dreptul la viață intimă, familială și privată, precum și dreptul la învățătură. Cazurile împotriva României au fost prezentate de către domnul Dezideriu Gergely, membru în Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării. În cadrul reuniunii OSCE, un aspect dezbătut pe larg a fost legat de inițiativa Guvernului italian de a amprenta cetățenii de etnie roma aflați pe teritoriul Italiei, în campusurile de nomazi. Reprezentantul CNCD a pus la dispoziție comunicatul de presă emis de CNCD și alte instituții pe această tematică, dar și o prezentare a situației discriminării din anul 2007 cu privire la minoritatea romilor comparativ cu anii precedenți.

- Pe parcursul anului 2008, reprezentanții CNCD au participat la o serie de întâlniri organizate de Equinet atât în ceea ce privește soluționarea cazurilor de discriminare din perspectiva dreptului comparat, precum și întâlniri de ordin administrativ (ședința Consiliului executiv, întâlnirea anuală generală a Equinet). **Rețeaua EQUINET – European Network of Equality Bodies** (Rețeaua Europeană a Organismelor pentru Egalitate) este formată din organisme din Europa specializate în combaterea discriminării. Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării s-a aflat în conducerea rețelei Equinet, fiind al doilea mandat consecutiv. Această rețea este finanțată de Comisia Europeană și urmărește dezvoltarea cooperării dintre organismele specializate în combaterea discriminării din Europa, facilitarea schimbului de experiență și bune practici dintre acestea, cu scopul de a uniformiza aplicarea legislației europene în domeniu și de a spori protecția legală a persoanelor

supuse discriminării. De asemenea, această rețea contribuie la intensificarea dialogului între organisme naționale specializate în combaterea discriminării și instituțiile europene, în vederea includerii în politicile și programele Uniunii Europene a unor abordări care să vizeze asigurarea egalității de șanse și nediscriminării.

- **Seminarul anual organizat de ECRI (Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței) cu instituțiile specializate în combaterea rasismului și discriminării rasiale, având ca temă “Relația dintre integrare și combaterea rasismului și a discriminării rasiale”,** a fost organizat la Strasbourg, în luna februarie și a adus la cunoștința instituțiilor naționale specializate riscurile și oportunitățile politicii actuale de integrare și felul în care acestea influențează instituțiile, la baza acestor politici aflându-se nediscriminarea.

- În cadrul celei de-a 8-a sesiuni a **Grupului de lucru privind evaluarea periodică universală (UPR) a Consiliului pentru Drepturile Omului a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite**, desfășurată la Geneva în data de 15 mai, România a fost apreciată pentru eforturile depuse în respectarea domeniului drepturilor omului. Prezentarea României a atras un număr de 38 de intervenții din partea statelor membre ONU, conținând întrebări și recomandări, în cadrul unei sesiuni interactive, cu participarea reprezentantului CNCD, domnul Adrian Bunoaica. Delegațiile ONU au apreciat calitatea raportului național, precum și maniera deschisă, transparența, spiritul obiectiv și autocritic de care a dat dovadă delegația română în cadrul evaluării.

CAPITOL III. Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării în anul 2008: reglementări, tendințe, control de legalitate, prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare

Secțiunea I. Modificarea competențelor CNCD prin Ordonanța de Urgență nr.75/2008

În anul 2008 s-a stabilit în mod expres că C.N.C.D. nu are competență de a soluționa sesizările care au ca obiect măsurile legislative adoptate în contextul politicii de salarizare a personalului din sistemul bugetar.

Astfel, prin Ordonanța de Urgență nr. 75 din 11 iunie 2008 privind stabilirea de măsuri pentru soluționarea unor aspecte financiare în sistemul justiției, publicată în Monitorul Oficial nr. 462 din 20 iunie 2008, art. 19 din O.G. nr. 137/2000, republicată a fost completat cu un nou alineat care prevede că "(3) Sesizările având ca obiect măsurile legislative adoptate în contextul stabilirii politicii de salarizare a personalului din sistemul bugetar nu intră în competența de soluționare a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării."

Secțiunea II. Clarificarea statutului CNCD sub aspectul încălcării principiului separației puterilor în stat și al caracterului de „instanță extraordinară”

Cea mai importantă clarificare a naturii juridice a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării a fost oferită, în anul 2008, de Curtea Constituțională a României. În urma invocării unei excepții de neconstituționalitate a prevederilor art. 16-25 din O.G. nr. 137/2000, republicată, prin Decizia Curții Constituționale a României nr. 1.096 din 15 octombrie 2008, publicată în Monitorul Oficial nr. 795 din 27 noiembrie 2008, Curtea Constituțională s-a pronunțat cu privire la natura juridică a CNCD sub aspectul respectării prevederilor constituționale. Curtea Constituțională a statuat, printre altele, următoarele:

„Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării este un organ administrativ cu atribuții jurisdicționale, care se bucură de independența necesară îndeplinirii actului administrativ-jurisdicțional și respectă prevederile constituționale cuprinse în art.124 privind înfăptuirea justiției și art.126 alin.(5), care interzice înființarea de instanțe extraordinare”¹⁴.

„Consiliul își exercită atribuțiile independent, liber de orice influență din partea oricărei instituții ori autorități publice, cu respectarea prevederilor art.1 alin.(4) din Legea fundamentală, care consacră principiul separației și echilibrului puterilor în cadrul democrației constituționale”¹⁵

¹⁴ Decizia Curții Constituționale a României nr. 1.096 din 15 octombrie 2008, publicată în Monitorul Oficial nr. 795 din 27 noiembrie 2008

¹⁵ Idem

Secțiunea III. Procedura de soluționare a plângerilor de către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării

În temeiul art. III. alin. (1) din Legea nr. 324/2006 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, Colegiul director al CNCD a adoptat Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor în fața Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării. Procedura a fost aprobată prin Ordinul nr. 144 din 11 aprilie 2008 al Președintelului CNCD.

Procedura de soluționare a plângerilor de către CNCD a fost publicată în Monitorul Oficial nr. 348 din 6 mai 2008.

Principiile de soluționare a autosesizărilor și a petițiilor privind acte sau fapte de discriminare sunt: a)transparența procedurii; b)celeritatea; c)contradictorialitatea; d)asigurarea dreptului la apărare; e)protecția datelor personale; f)disponibilitatea.

Secțiunea IV. Plângeri adresate Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării

Numărul plângerilor adresate CNCD în anul 2008 este de 837 (vezi Fig. 1), menținându-se la nivelul numărului din anul 2007 (cu o petiție în plus față de anul anterior- 836 plângeri). Comparativ cu anii 2003-2006 se observă o dublare evidentă a numărului de petiții, de la o medie de 410 petiții (2003-2006) la 836 (2007-2008) și, totodată, constant în raport cu anul 2007.

Fig.1	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Criteriul	Nr.						
Rasă	0	0	1	2	1	0	0
Naționalitate	1	12	39	20	21	39	54
Etnie	34	66	85	69	45	82	62
Limbă	0	2	2	2	1	7	11
Religie	2	9	11	8	9	12	15
Categorie socio-profesională ¹⁶	26	125	90	132	63	514	372
Convingeri	4	12	19	8	23	10	14
Gen/Sex	3	14	9	11	13	22	32
Orientare sexuală	1	5	9	6	6	7	6
Vârstă	6	11	17	10	14	10	24
Dizabilitate	3	31	21	20	18	70	55
Boală cronică necontagioasă	0	0	2	3	6	2	4

¹⁶ Categoriile precum funcționari publici, magistrați, personal contractual din instituții publice, personal auxiliar de specialitate și conex în cadrul instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea, angajați privați, pensionari, proprietari etc.

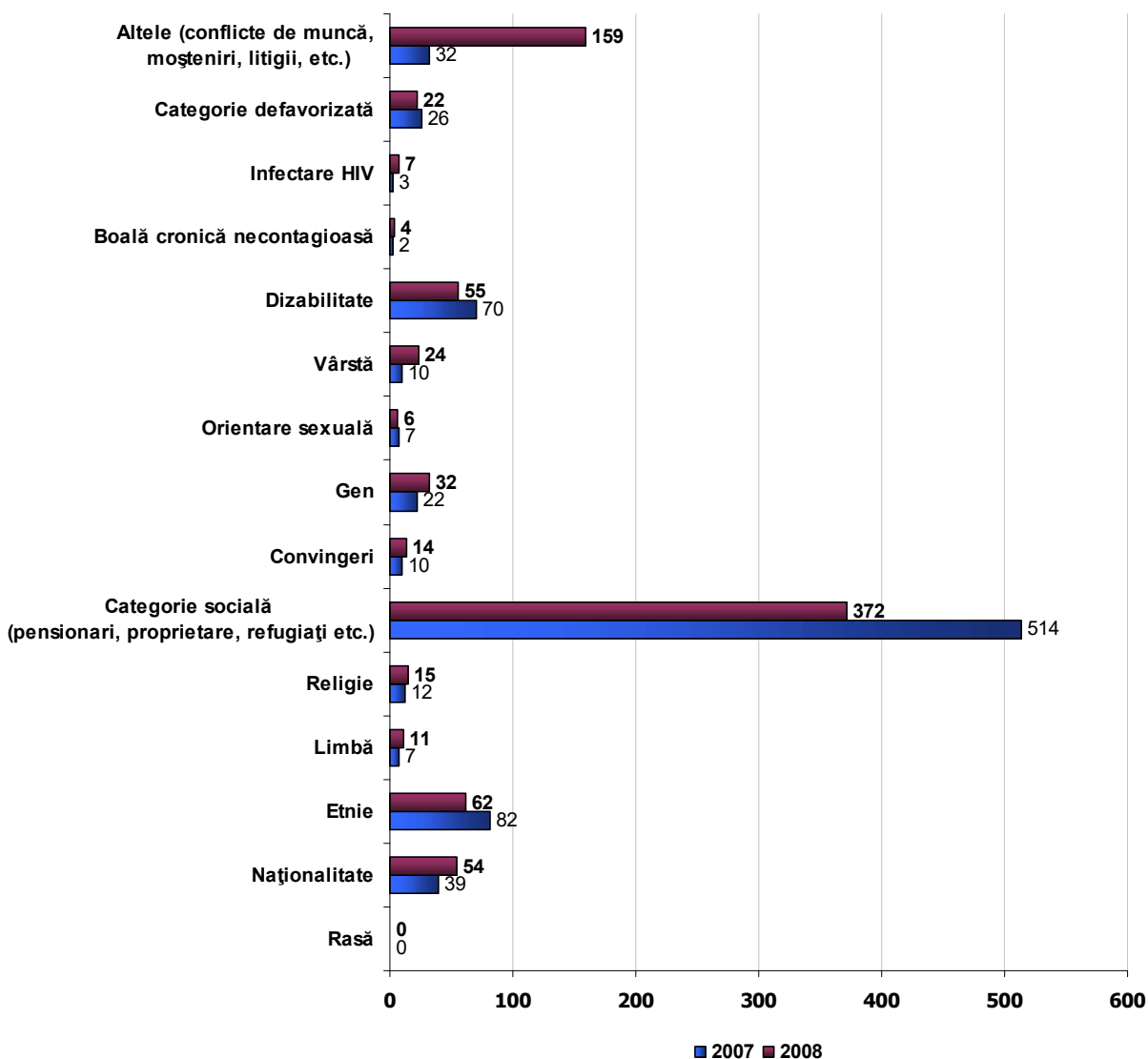
CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATAREA DISCRIMINĂRII

HIV	0	1	10	5	15	3	7
Categorie defavorizată	2	0	6	4	10	26	22
Altele	52	184	61	132	108	32	159
Nr. total de plângeri	134	473	382	432	353	836	837

§1. Criteriile de discriminare invocate în plângerile adresate CNCD

Comparativ cu anul 2007, se înregistrează o scădere a plângerilor privind discriminarea pe criteriul categoriei socio-profesionale (de la 514 la 372), pe criteriul de dizabilitate (de la 70 la 55), pe criteriul etniei (de la 82 la 62), pe criteriul orientării sexuale (de la 7 la 6). În schimb, se înregistrează o creștere a numărului de plângeri privind discriminarea pe criteriul de naționalitate (de la 39 la 54), pe criteriul de gen (22 la 32) sau pe criteriul de vârstă (10 la 24).

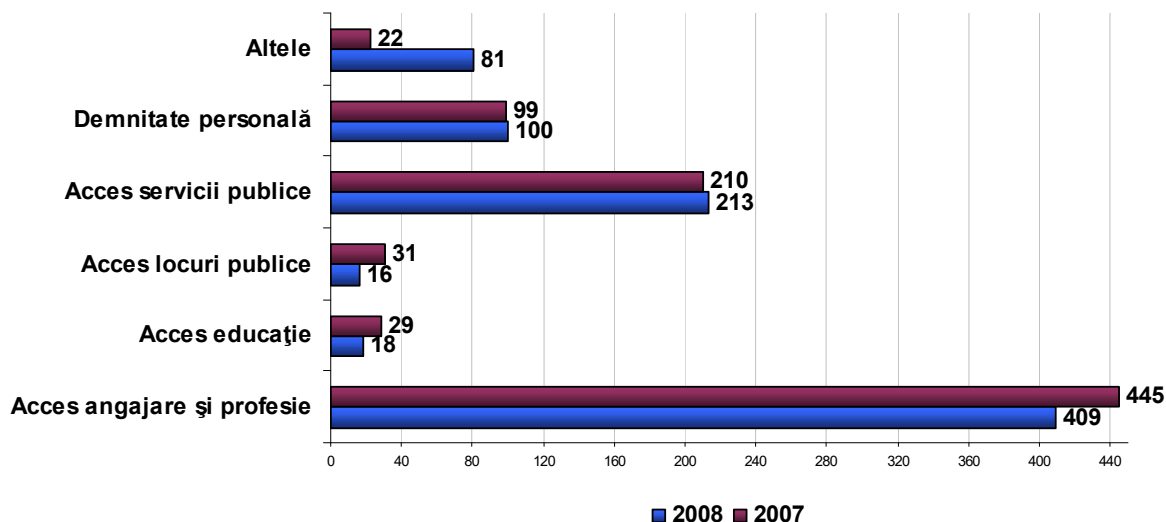
Repartizarea comparativă a petițiilor pe criterii 2007-2008

§2. Obiectul plângerilor adresate CNCD în anul 2007/2008

În ceea ce privește obiectul plângerilor adresate CNCD, per total, în anii 2007/2008 (respectiv 836/837) la prima vedere, se poate observa că diferențele sunt relativ mici.

Obiectul plângerilor adresate CNCD în 2007/2008

Secțiunea V. Soluții pronunțate de Consiliul National pentru Combaterea Discriminării

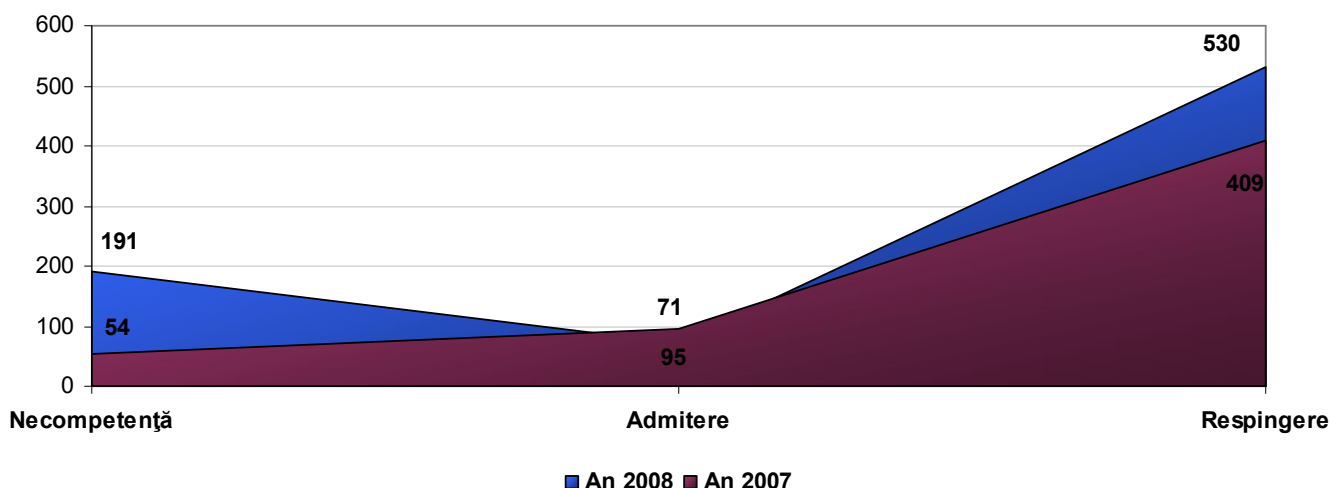
Spre deosebire de anul 2007, când au fost soluționate 558 de sesizări, în anul 2008, Colegiul Director a soluționat 867 de petiții. Trebuie precizat faptul că, în decursul unui an, membrii Colegiului Director, pe lângă petițiile înregistrate în același an, soluționează și petiții înregistrate în anii anteriori. Astfel, din totalul de 867 de petiții soluționate în anul 2008, 462 reprezintă plângeri (înregistrate la) CNCD în anul 2008 și 405 plângeri adresate CNCD în anul 2007.

Practic, în soluționarea celor 867 de petiții, în aproximativ 9% din cazuri, CNCD a constatat o situație de discriminare, în timp ce în 67% din cazuri, plângerile au fost respinse din diferite motive. De asemenea, trebuie precizat că în 24% din cazuri, CNCD s-a declarat incompetent în raport cu problema dedusă analizei, în raport cu atribuțiile sale, stabilite prin lege.

Anul	Nr. hotărâri adoptate ¹⁷	Soluție: respingere	Soluție: admitere	Necompetență
2008	867	530	71	191
2007	558	409	95	54

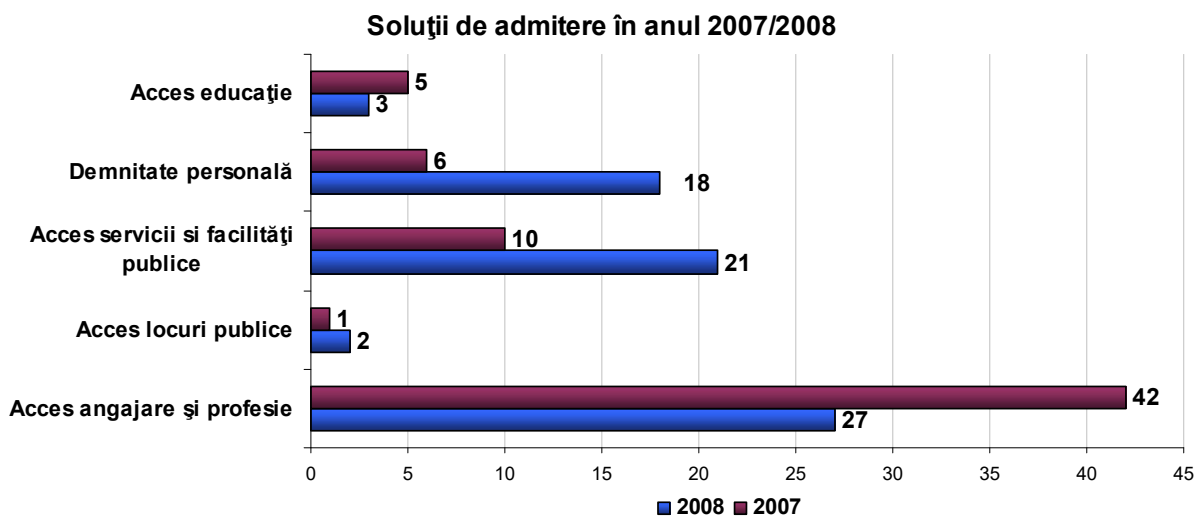
¹⁷ Se referă atât la petițiile înregistrate în anul de referință cât și la petițiile înregistrate anterior anului soluționării

Soluții pronunțate de CNCD în anul 2008

§1. Soluții de admitere a plângerilor în anii 2007/2008

În anul 2008, Colegiul Director a reținut constatarea unei situații de discriminare în 71 de cazuri. În anul 2007, au fost constatate astfel de situații în 64 de cazuri (sesizări primite în anul 2007) și în 31 de cazuri (sesizări primite în anul 2006).

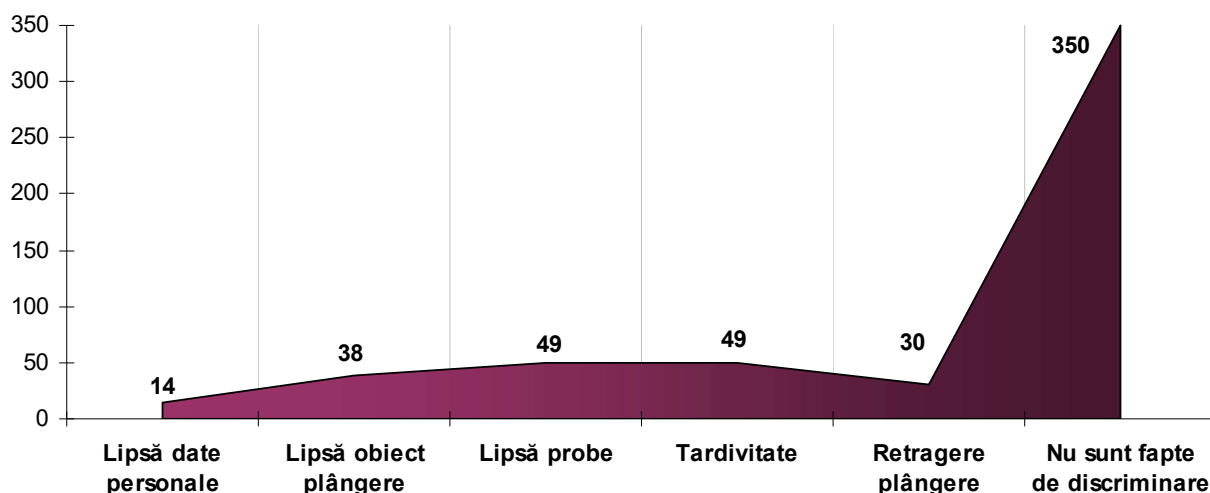
§2. Soluțiile de constatare a discriminării în anul 2008

Domeniu/Criteriu de discriminare	Sesizări admise
Egalitate în materie de angajare și profesie	
Modificare loc de muncă/convingeri/categorie profesională	5
Acces la profesie/vârstă	4
Neacordare drepturi și prestații sociale/categorie profesională	3
Acces în profesie/categorie profesională	3
Promovare în muncă/categorie profesională	2
Condiții de muncă/categorie profesională	2
Condiții ocupare loc de muncă/limbă	2
Acces la profesie/categorie socială	2
Acces la profesie/naționalitate	1
Acces la profesie/cetățenie	1
Acces la profesie/etnie	1
Acces la profesie/reședință	1
Total	27
Acces la servicii publice și alte facilitati	
Acces servicii publice și facilități/dizabilitate	5
Indemnizație pentru creșterea copilului/contributivitate	5
Acces servicii publice și facilități/categorie socială	2
Acces servicii publice și facilități/limbă	2
Acces locuri publice/refuz/etnie	2
Acces educație/segregare/etnie	2
Acces servicii sănătate/gen/sex	2
Acces servicii publice/vârstă	1
Acces servicii și facilități/etnie	1
Acces servicii publice/reședință	1
Acces servicii publice/cazier	1
Acces educație/categorie socială	1
Acces asociație locatari/refuz/vârstă	1
Total	26
Dreptul la demnitate personală	
Afirmații discriminatorii/etnie	9
Afirmații discriminatorii/naționalitate evreiască	2
Afirmații discriminatorii/naționalitate turcă	1
Afirmații discriminatorii/naționalitate maghiară	1
Afirmații discriminatorii/naționalitate română	1
Afirmații discriminatorii/HIV	1
Afirmații discriminatorii/regiune	1
Afirmații discriminatorii/orientare sexuală	1
Afirmații discriminatorii/dizabilitate	1
Total	18

§3. Soluții de respingere a sesizărilor în anul 2008

Din totalul celor 530 de sesizări respinse, în 350 de cazuri Colegiul director a constatat că faptele sesizate nu constituie acte de discriminare. 49 de cazuri au fost respinse din cauze determinate de imposibilitatea dovedirii aspectelor sesizate, 49 de cazuri au fost sesizate tardiv la CNCD, în 38 de cazuri obiectul plângerilor a fost formulat în mod echivoc și în 14 cazuri sesizările au fost anonime.

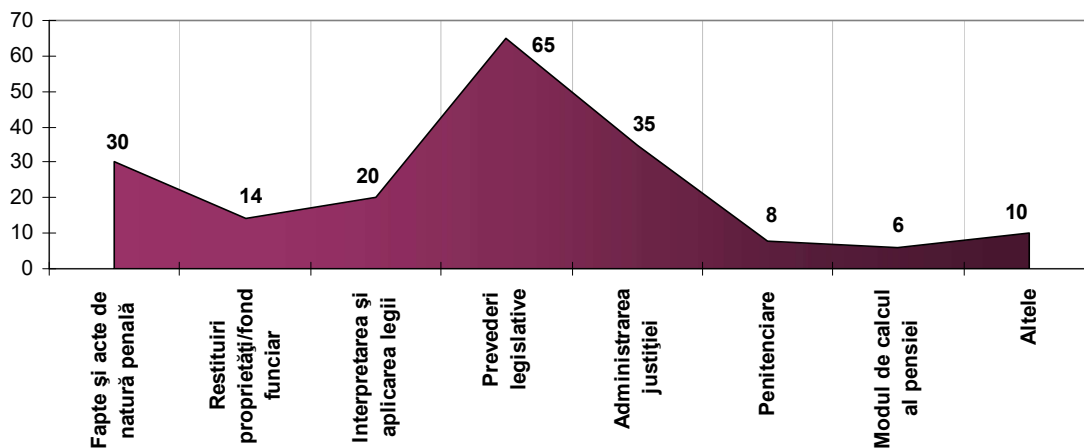
Soluții de respingere a sesizărilor în 2008

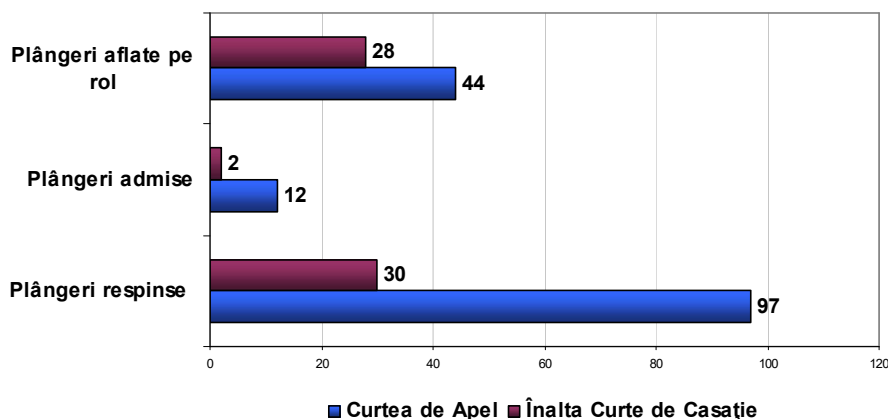
§4. Soluții de necompetență a CNCD în anul 2008

Marea majoritate a soluțiilor de necompetență în anul 2008 au în vedere modificările legislative survenite cu privire la CNCD, prin care s-a stabilit că nu are competență de a soluționa sesizările care au ca obiect măsurile legislative adoptate în contextul politicii de salarizare a personalului din sistemul bugetar. În mare parte, sesizările care au avut ca obiect administrarea justiției, interpretarea și aplicarea legii, restituirea proprietăților sau fapte de natură penală au fost considerate de CNCD ca neintrând sub incidența prevederilor O.G. nr. 137/2000, republicată.

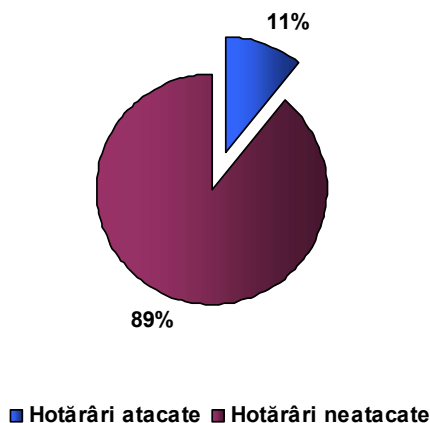
Soluții de necompetență CNCD în 2008

Situația plângerilor introduse împotriva hotărârilor Colegiului CNCD

Hotărârile Colegiului Director atacate la instanța de contencios administrativ

Secțiunea VI. Controlul de legalitate al hotărârilor Colegiului Director în anul 2008

Trebuie precizat că, în cursul anului 2008, au fost soluționate plângeri introduse împotriva hotărârilor Colegiului Director, promovate pe rolul curților de apel sau al Înaltei Curți de Casație și Justiție, atât în anul 2008 dar și din anii anteriori, 2007 sau în unele cazuri din 2006.

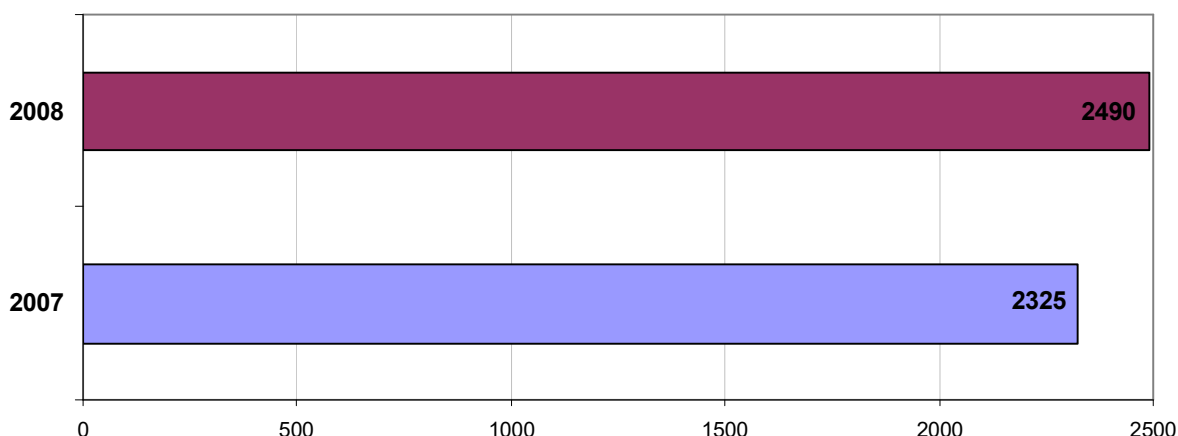
De asemenea, trebuie subliniat faptul că raportat la numărul de hotărâri adoptate de Colegiul Director în anii 2007 și 2008, respectiv 1425, în anul 2008 se pot raporta aproximativ 153 de cauze aflate pe rolul Curților de Apel, respectiv 67 de cauze aflate pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție. Practic, doar aproximativ 10% din hotărârile Colegiului Director au fost atacate la instanța de contencios administrativ.

În ceea ce privește controlul de legalitate efectuat de instanțele judecătorești se reține că, din totalul de 153 de acțiuni promovate pe rolul Curților de Apel, 97 de acțiuni au fost respinse, 44 se află pe rol, în curs de soluționare iar, în 12 cazuri, plângerile au fost admise. În ceea ce privește acțiunile aflate pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție, din totalul celor 60, 29 de acțiuni au fost respinse, 29 se află în curs de soluționare și doar 2 au fost admise.

Secțiunea VII. Puncte de vedere emise de CNCD în cadrul acțiunilor introduse în fața instanțelor de judecată

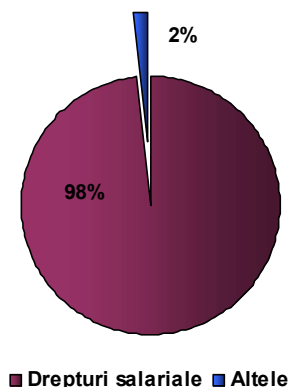
În temeiul art. 27 din O.G. nr. 137/2000, republicată, persoana care se consideră discriminată poate formula, în fața instanței de judecată, o cerere pentru acordarea de despăgubiri și restabilirea situației anterioare discriminării sau anularea situației create prin discriminare, potrivit dreptului comun. Judecarea cauzei are loc cu citirea obligatorie a Consiliului iar hotărârea pronunțată de instanța de judecată se comunică Consiliului. În anul 2007, CNCD a formulat puncte de vedere în 2325 de cauze civile promovate direct în fața instanțelor judecătorești, având ca obiect tratamentul discriminatoriu iar în anul 2008, a formulat puncte de vedere în 2490 de cauze civile.

Puncte de vedere CNCD în cauze aflate pe rolul instanțelor de judecată

În aproximativ 2446 de cazuri, acțiunile civile promovate pe rolul instanțelor au avut ca obiect drepturi salariale. Doar în 44 de cazuri, acțiunile civile au avut ca obiect conflicte de muncă, anulare acte administrative, reziliere contracte, refuz soluționare cereri, pretenții etc.

Obiectul acțiunilor promovate direct în fața instanțelor de judecată

Secțiunea VIII. Excepții de neconstituționalitate ridicate în fața instanțelor judecătorești, în anul 2008, vizând O.G. nr. 137/2000, republicată

Nr.	Instanța de judecată	Autor excepție	Obiect	Soluție
1.	Curtea de Apel București	S.C. Alro S.A.	Art. 16 – 25 din O.G. nr. 137/2000, republicată (jurisdicția CNCD).	Respinge ca neîntemeiată excepția – Decizia nr. 1096/15.10.2008, definitivă și general obligatorie.
2.	Curtea de Apel Iași	Ministerul Justiției	Art. 20 din O.G. nr. 137/2000, republicată (competența CNCD)	Admite parțial excepția. Dispozițiile art.20 alin.(3) din O. G. nr.137/2000 sunt neconstituționale, <u>în măsura în care sunt interpretate în sensul</u> că acordă CNCD competența ca, în cadrul activității sale jurisdicționale, să anuleze ori să refuze aplicarea unor acte normative cu putere de lege, considerând că sunt discriminatorii, și să le înlocuiască cu norme create pe cale judiciară sau cu prevederi cuprinse în alte acte normative. Respinge excepția de neconstituționalitate a art. 20 alin.(1), (2), (4) - (10) din O. G. nr.137/2000 – Decizia nr. 997/09.10.2008.
3 -7	Excepții invocate conform art. 146 lit. d din Constituție.	Ministerul Justiției; Ministerul Public	Art. 1, art. 2 alin. (1), (3) și (11), art. 6 și art. 27 alin. (1) din O.G. nr. 137/2000, Republicată (principiul nediscriminării, discriminare indirectă, competența instanțelor de judecată)	Admite parțial excepția. Dispozițiile legale criticate sunt neconstituționale, <u>în măsura în care din acestea se desprinde înțelesul</u> că instanțele judecătorești au competența să anuleze ori să refuze aplicarea unor acte normative cu putere de lege, considerând că sunt discriminatorii, și să le înlocuiască cu norme create pe cale judiciară sau cu prevederi cuprinse în alte acte normative – Decizii: 818/03.07.2008; 819/03.07.2008; 820/03.07.2008; 821/03.07.2008; 1325/04.12.2008.
7 – 12.	Excepții invocate conform art. 146 lit. d din Constituție: <u>6</u>	Ministerul Justiției; Ministerul Public	Art. 1, art. 2, art. 6 și art. 27 din O.G. nr. 137/2000, republicată (competența instanțelor de judecată)	Curtea Constituțională respinge excepțiile respective ca devenite inadmisibile și/sau, după caz, neîntemeiate – Decizii: 1012/07.10.2008; 1064/14.10.2008; 1065/14.10.2008; 1075/14.10.2008; 1197/11.11.2008; 1259/25.11.2008.

CAPITOL IV. Activitatea CNCD de prevenire și de combatere a tuturor formelor de discriminare

Secțiunea I. Activitățile desfășurate de CNCD în anul 2008

Prevenirea faptelor de discriminare reprezintă o prioritate în îndeplinirea atribuțiilor și competențelor Consiliului, în atingerea obiectivelor acestui domeniu fiind esențială corelarea și respectarea liniilor directe cu obiectivele și prioritățile stabilite în cuprinsul Strategiei naționale de implementare a măsurilor de prevenire și combatere a discriminării 2007-2013.

În vederea punerii în aplicare a liniilor directe de acțiune în domeniul prevenirii și combaterii discriminării, bazate pe politicile care promovează egalitatea de șanse, înțelegerea reciprocă și respectul, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, prin elaborarea și implementarea unor proiecte/programe, a urmărit consolidarea cooperării cu societatea civilă, instituții ale administrației publice centrale și locale, creșterea gradului de cunoaștere și sensibilizare a populației cu privire la principiile nediscriminării.

Facem referire astfel, la campaniile desfășurate pe parcursul anului 2008, campanii care au avut grupuri țintă bine stabilite: copii de grădiniță, elevi, studenți, masteranzi, cadre didactice din grădinițe, școli, licee și universități, funcționari publici, polițiști, polițiști comunitari, jandarmi, judecători, avocați, membri ai organizațiilor neguvernamentale, medici și personal sanitar, reprezentanți ai minorităților naționale etc., atât în București, cât și pe întreg teritoriul țării.

Este important de subliniat faptul că, aceste activități au urmărit obiectivele "Strategiei naționale de implementare a măsurilor de prevenire și combatere a discriminării pentru perioada 2007-2013" elaborată de Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării în 2007.

De asemenea, unele dintre activitățile desfășurate au vizat și s-au înscris în problematica europeană specifică Anului 2008 - Anul European al Dialogului Intercultural, desemnat astfel printr-o decizie comună a Parlamentului European și a Consiliului European, la sfârșitul anului 2006.

Astfel, în lunile februarie și martie, în cadrul parteneriatului realizat între Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, British Council, Institutul Cultural Român și Centrul de Consultanță pentru Proiecte Europene, s-a desfășurat **proiectul „Talk Down the Walls”**, acesta fiind dedicat Anului European al Dialogului Intercultural. În cadrul programului, au avut loc dezbateri asupra problematicii egalității de șanse, dialogului intercultural în raport cu stereotipurile culturale, rolul media și cel al artelor în combaterea și schimbarea percepțiilor. De asemenea, au fost proiectate producții cinematografice recente, specifice domeniului, au fost organizate ateliere de lucru, cu scopul de a promova atitudini legate de toleranță, diversitate și migrație, precum și de a permite tinerilor o mai bună racordare și participare la realitățile Europei extinse. Aceste evenimente s-au desfășurat concomitent în mai multe orașe (București, Iași și Cluj) cu sprijinul partenerilor locali: Asociația Accept – București, Centrul Lamont pentru Persoane cu Dizabilități – Cluj-Napoca, Asociația Șanse Egale pentru Femei - Iași, inspectoratele școlare din București, Cluj-Napoca și Iași.

Tot sub egida Anului European al Dialogului Intercultural, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a organizat, la începutul lunii iulie 2008, la Mangalia, cursuri de formare și informare privind nediscriminarea în cadrul unei școli de vară.

La cursurile acestea au participat 50 de cursanți - studenți, absolvenți de facultate, masteranzi, de la diferite facultăți din București sau din țară precum și reprezentanți ai organizațiilor minorităților naționale. În vederea participării la școala de vară, studenții, masteranzii au fost selectați pe baza unui eseu al cărui subiect trata, din diferite perspective, problematica Anului European al Dialogului Intercultural, pe baza unei scrisori de argumentare a intenției acestora de participare precum și pe baza unui curriculum vitae care certifica implicarea acestora în domeniu și interesul pentru problematica discriminării în context european. Pentru facilitarea dialogului și interacțiunii participanților, precum și pentru o mai bună cunoaștere a specificității și valorilor minorităților naționale, organizațiile neguvernamentale active în domeniul minorităților naționale au desemnat câte un reprezentant al acestora.

Obiectivele generale ale evenimentului au urmărit familiarizarea participanților cu domeniul nediscriminării, cu cel al apărării drepturilor omului, promovarea valorilor interculturale și informarea acestora cu privire la atribuțiile și competențele Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării.

În contextul consolidării cooperării în domeniul combaterii discriminării cu alte instituții sau organizații la nivel național sau internațional, (Prioritatea 1.4 SNImPCD 2207-2013), Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a organizat în luna martie 2008, la Iași, Conferința internațională pe tema "Combaterea discriminării rasiale și etnice – provocări și bune practici. Abordare comparativă la nivelul statelor membre". Conferința a fost organizată în parteneriat cu Uniunea Națională a Judecătorilor și Fundația „Friedrich Ebert”. Aceasta s-a axat pe prezentarea bunelor practici în domeniul combaterii discriminării din perspectiva diferiților actori sociali – instanțe judiciare, organizații ale societății civile, instituții ale administrație publice centrale și locale etc., cu scopul de a identifica un set de măsuri și probleme necesare în procesul de elaborare a politicilor publice. Această conferință a beneficiat de participarea unor personalități recunoscute în domeniu la nivel european, precum: Andrzej Mirga, Președintele Grupului de Experți pentru Problemele Romilor în Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa, profesor universitar Hannes Tretter, Universitatea din Viena, Vicepreședintele Agenției CE pentru Drepturile Omului, Christian Lange, secretar al Asociației Magistraților Europeni pentru Democrație și Liberate (MEDEL), Evangelia Palaiologou, judecător la Curtea de Apel din Atena (Grecia), Laura Curcio, judecător la Curtea de Apel din Milano (Italia), Karima Zouaoui (Franța). Din partea României, pe lângă prezentările de specialitate susținute de magistrații participanți și de specialiștii din domeniu precum Horațiu Radu (Agent Guvernamental CEDO), Radu Chiriță – lector, Universitatea Babeș – Bolyai din Cluj – Napoca, Facultatea de Drept, auditoriul a avut parte și de abordarea tematicii conferinței din alte perspective precum cea a domnului Mircea Toma, Președintele al Agenției pentru Monitorizarea Presei „Academia Cațavencu”.

În ceea ce privește prioritatea 1.2 *Dezvoltarea capacității instituționale în vederea prevenirii și combaterii efective a tuturor formelor de discriminare* din cadrul Strategiei de implementare a măsurilor de prevenire și combatere a discriminării, aceasta a fost implementată în cursul anului 2008, în luna decembrie, odată cu organizarea cursurilor privind schimbul de bune practici în domeniul combaterii discriminării. Acesta a fost organizat în baza colaborării instituției noastre cu Ambasada Marii Britanii la București. Astfel, din partea Comisiei pentru Egalitate și Drepturile Omului, instituția similară CNCD din Marea Britanie, au participat doi experți care au prezentat studii de caz legate de implementarea legislației specifică egalității de șanse, cazuri de bune practici privind perioada de maternitate, modalități de dezvoltare a unei culturi instituționale care promovează diversitatea. Cursurile,

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATerea DISCRIMINĂRII

finanțate de Ambasada Marii Britanii la București, s-au desfășurat pe parcursul a două zile și au fost destinate membrilor Consiliului și reprezentanților societății civile

La împlinirea a 6 ani de activitate, în luna septembrie, Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării a organizat sesiunea de dezbateri privind evaluarea activității instituției din perspectiva partenerilor de lucru, în vederea identificării rezultatelor sau elementelor care necesită o îmbunătățire, atât în domeniul aplicării legislației precum și în ceea ce privește practica de prevenire și de combatere a tuturor formelor de discriminare. La dezbateri au fost invitați reprezentanți ai societății civile dar și cei ai instituțiilor cu care Consiliul a colaborat în decursul celor 6 ani de activitate, în desfășurarea diferitelor campanii, cursuri și proiecte etc.

Dreptul la muncă, la libera alegere a ocupației, la condiții de muncă echitabile și satisfăcătoare, la protecție împotriva șomajului, la un salariu egal pentru muncă egală, la o remunerație echitabilă și satisfăcătoare stă la baza principiului egalității între cetățeni, al excluderii privilegiilor și al discriminării în domeniul economic și în materie de angajare și profesie. Ne-am adresat, în acest sens, și sectorului privat, prin desfășurarea unei campanii de informare și formare privind problematica nediscriminării, organizat în parteneriat cu Distrigaz Sud, destinat angajaților acestei companii. Aceasta s-a desfășurat în centrele de instruire ale Companiei Distrigaz Sud (București, Craiova, Pitești, Galați, Buzău, Făgăraș, Brașov, Covasna, Ploiești și Târgoviște), la cursuri fiind prezenți angajați din toate centrele companiei. Această campanie a urmărit informarea personalului companiei Distrigaz Sud (care în trecut s-a confruntat cu cazuri de discriminare sancționate de CNCD) asupra noțiunilor elementare despre discriminare iar, în cazul apariției unor viitoare cazuri de discriminare, personalul să se adreseze în plan intern, departamentelor proprii, specializate. Totodată, s-a urmărit prevenirea cazurilor de discriminare care pot apărea în activitatea desfășurată de către angajații Distrigaz pe teren, în relația cu publicul dar și în cazul interacțiunii dintre colegi. În vederea pregătirii personalului Distrigaz, pe lângă alte materiale specifice, a fost realizată o broșură informativă privind domeniul nediscriminării.

Promovarea egalității de șanse în domeniul sănătății s-a concretizat prin realizarea unor programe de informare destinate cadrelor medicale și sanitare, medicilor de familie din instituții medicale. Astfel, în luna septembrie, CNCD în colaborare cu Fundația "Tineri pentru Tineri" și Școala Națională de Sănătate Publică și Management Sanitar, a organizat la sediul Școlii Naționale de Sănătate Publică și Management Sanitar masa rotundă **"Egalitatea de șanse și sistemul de sănătate din România"**, la care au fost invitați să participe 50 de reprezentanți cu diferite specialități medicale, experți în domeniul discriminării și cel sanitar pentru a identifica problemele legate de discriminare din acest sector de activitate, cu scopul de a preveni posibile acțiuni viitoare de discriminare. Astfel, în cadrul reuniunii au fost prezentate aspecte legate de problematica discriminării în general, precum și aspecte existente în sistemul de sănătate (cu precădere cele legate de HIV-Sida și TBC) pentru a defini prioritățile de intervenție pentru prevenirea și ameliorarea acestui fenomen.

În același context, o altă inițiativă a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării s-a concretizat prin lansarea, în luna noiembrie, a ghidului de bune practici **"Putere și viață. Alături de persoanele seropozitive"** din cadrul proiectului "Confidențialitate – Drepturi – Nediscriminare". Acesta a fost realizat în urma parteneriatului dintre CNCD și Asociația "Noi și Ceilalți" – filiala Prahova.

Obiectivul proiectului a fost creșterea gradului de informare și sensibilizarea reprezentanților instituțiilor cu care persoanele seropozitive vin cel mai des în contact

și unde se întâlnesc cele mai multe cazuri de discriminare sau de încălcare a confidențialității diagnosticului. Din această cauză, beneficiarii proiectului au fost cadrele didactice și medicale dar și funcționari din cadrul direcțiilor de asistență socială.

Proiectul s-a desfășurat pe parcursul lunii noiembrie 2008 în 3 localități: Târgu-Mureș, Bârlad și Ploiești. În fiecare localitate au participat reprezentanți ai unor instituțiile medicale – spitale, cabinete particulare, Colegiul Asistenților, Spitalul de Boli Infecțioase, instituții de învățământ – inspectorate școlare, licee, direcții de protecție a copilului, alte organizații neguvernamentale locale dar și instituții din administrația locală – primărie, prefectură. În același timp, la toate lansările au fost invitați reprezentanți ai presei locale: ziare, radio și TV. La fiecare dintre aceste trei lansări a existat câte un moment de informare legislativă susținut de către reprezentanții Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, unul de informare psihologică susținut de un doctor psiholog și unul pentru informare medicală.

Problematika educației copiilor constituie una dintre provocările importante pentru mediile politice, socio-culturale și civice din țara noastră în momentul actual. În această abordare globală, segmentul cel mai vulnerabil, copiii, constituie o prioritate evidentă în opțiunile de politică educațională. În cadrul parteneriatelor încheiate între instituția noastră și inspectoratele școlare județene pe raza localităților cărora s-au desfășurat aceste activități, s-a reușit acoperirea unei palete destul de largi de interlocutori, începând de la preșcolari până la studenți.

O primă abordare a acestui segment s-a realizat prin proiectul **“COPIL CA TINE SUNT ȘI EU”**, care s-a desfășurat în perioada februarie – iulie 2008 și a fost organizat de Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării împreună cu Grădinița nr. 28 Baia Mare și Grădinița Coltău. Prin acțiunile realizate în cadrul acestui proiect (o expoziție cu măștișoare confecționate de copii, concurs “Cel mai frumos ou încondeiat” și realizarea unui program artistic “Copil ca tine sunt și eu”), s-a obținut colaborarea dintre cele două grădinițe, respectiv celor trei grupe de copii - două grupe de copii români și una de romi.

Totodată, s-a pus un accent deosebit pe prevenirea situațiilor de segregare în educație, combaterea desegregării, luându-se în considerare ridicarea standardelor de calitate în educație la toate nivelurile de învățământ.

În baza unui parteneriat încheiat cu Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, CNCD a inițiat proiectul **„Școala fără discriminare”** în scopul promovării educației pentru diversitate în învățământul școlar și preșcolar din România. Obiectivul general al proiectului a fost desfășurarea unei campanii de informare și de formare a cadrelor didactice în ceea ce privește importanța aplicării principiului nediscriminării și al respectului pentru diversitate în educație; diseminarea informațiilor și formarea cadrelor didactice cu privire la importanța aplicării Ordinului nr. 1529 din iulie 2007 al Ministrului Educației, Cercetării și Tineretului referitor la dezvoltarea problematicei diversității în programa națională. Cursurile au avut loc în luna octombrie 2008, în patru orașe: Constanța, Sânmartin, Olănești și Bacău. Numărul total al beneficiarilor direcți ai acestei campanii a fost de 203 cadre didactice din România, numărul beneficiarilor indirecți estimându-se la aproximativ 20.000 de elevi și preșcolari din întreaga țară.

Un alt proiect, adresat de această dată elevilor de liceu, s-a desfășurat în perioada martie – decembrie 2008, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării în colaborare cu Universitatea Creștină “Dimitrie Cantemir”, Inspectoratul Școlar al Municipiului București și Liga Apărării Drepturilor Omului denumit **“Suntem egali! Să**

fim parteneri! Egalitate și nediscriminare!” care a avut scopul conștientizării elevilor din liceele bucureștene asupra importanței principiului nediscriminării și al respectării drepturilor omului. Activitățile, au urmărit continuarea proiectului desfășurat în anul 2007 și al concursului de eseuri adresat elevilor cu vârsta cuprinsă între 15 și 19 ani având ca temă implementarea principiului nediscriminării și al egalității de șanse.

Studiile recente arată că societatea românească nu își acceptă încă toți membrii ca pe cetățeni cu drepturi egale, iar această opinie se reflectă în acțiuni sau inacțiuni care favorizează discriminarea unor grupuri de populație. De exemplu, mai mult de jumătate din populația României nu dorește să aibă vecini romi, homosexuali și persoane infectate cu HIV/ SIDA. Cincizeci la sută din populație nu ar accepta un homosexual sau un martor al lui Iehova să lucreze în același loc cu ei. Pornind de la aceasta, CNCD în colaborare cu Asociația Română de Dezbateri, Oratorie și retorică (ARDOR) și Centrul Romilor pentru intervenție Socială și Studii ROMANI CRISS a implementat și desfășurat în lunile septembrie și octombrie, proiectul **“Tineri versus discriminare”** prin care s-a dorit mobilizarea liceenilor și implicarea acestora în dezbateri publice și schimbări de politici privind teme precum acceptarea romilor, a persoanelor infectate cu HIV/ SIDA, a minorităților sexuale, etc.

Campania a presupus organizarea a 30 de dezbateri publice în liceele din întreaga țară, faze locale, regionale și naționale, desfășurarea unei campanii on line de informare, realizarea unui kit – manual de bune practici privind dezbaterile în domeniul nediscriminării, precum și organizarea unui Festival al Diversității pentru promovarea diversității și toleranței.

Formatul de dezbateri folosit – policy debate – le-a facilitat tinerilor identificarea problemelor cotidiene și propunerea strategiilor realiste prin care să rezolve aceste probleme. Astfel, elevii nu doar au discutat și prezentat colegilor lor posibile situații de discriminare, ci au găsit moduri de rezolvare sau de atenuare a acestora. Proiectul a inclus și organizarea a 6 competiții regionale și o competiție națională de dezbateri unde cei mai buni tineri au concurat pentru un premiu acordat pentru dezbateri pe tema antidiscriminării.

Aproximativ 1500 de elevi de liceu și profesori au participat la aceste activități. Soluțiile de combatere a discriminării existente la nivelul școlii și societății, în general, s-au regăsit și în concursul de eseuri la care au participat tinerii liceeni. Ideile au fost prezentate chiar de ei, în cadrul unei dezbateri publice la care au participat reprezentanții Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului și cei ai Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării.

Proiectul s-a finalizat cu un Festival al Diversității, în care mesajul a fost transmis de artiști care promovează acceptarea diversității sau care sunt, ei înșiși, reprezentanți ai unor grupurilor discriminate: minorități, formații interetnice de muzică; au fost amenajate spații de prezentare a valorilor fiecărei minorități naționale din România; reprezentanții societății civile, au oferit materiale informative publicului; au fost proiectate filme relevante și spoturi din campanii sociale, etc.

O campanie cu un mare impact asupra publicului larg, a fost derulată în perioada mai – iunie, de către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării în parteneriat cu Asociația „A.R.T. Fusion” și Fundația „Noi Orizonturi”. Ediția a II-a a campaniei **„Ești spectator? la ARTitudine”** a avut scopul de prevenire a atitudinilor de indiferență și discriminatorii din societate față de grupurile vulnerabile la discriminare (pe criteriile: etnie, dizabilitate, gen, religie, orientare sexuală, vârstă și HIV/SIDA) prin intermediul artei participative (muzică, teatru social, fotografie și film). Totodată, prin intermediul acestei campanii am dorit ca tinerii să conștientizeze problemele cu care se confruntă victimele discriminării și să abordeze atitudini pozitive, de implicare față de problemele comunității locale.

În acest sens, au fost realizate următoarele evenimente în cadrul festivalului „Ești spectator? la ARTitudine!”: expoziție de fotografie cu tematică socială (discriminare și indiferență), dezbatere publică în Amfiteatrul Odobescu din cadrul Facultății de Litere cu profesorul univ. Vintilă Mihăilescu și gazetarul Dan Bucurenci, pe tema „Discriminarea în rândul tinerilor din România”, proiecție de filme de scurt metraj care au avut ca subiecte viața romilor din România, discriminarea persoanelor cu dizabilități, problematica emigrației, a homosexualității și a celei de gen, precum și a altor aspecte ale vieții sociale, reprezentații de teatru cu tematică socială, animație stradală în Parcul Tineretului, Parcul Cișmigiu și Piața Unirii, concerte de muzică susținute de artiști din domeniul muzicii rock-ului alternativ și fusion jazzului la terasa „La Motoare”.

Cercetarea fenomenului de discriminare reprezintă una dintre preocupările constante ale Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, aceasta având scopul de identificare a cauzelor și a modalităților de manifestare a acestui flagel social, cu scopul evident de a obține cele mai bune metode de prevenire și de contracarare.

În acest sens, în luna iunie, Consiliul a solicitat realizarea un **sondaj de opinie** cu privire la fenomenul discriminării din România. Acest sondaj, intitulat „**Percepții și atitudini ale populației României față de fenomenul de discriminare**”, a fost realizat de GALLUP, și a avut ca obiective: evaluarea gradului de cunoaștere a fenomenului de discriminare (noțiuni, legislație, efecte) a aprecierii impactului aderării la UE asupra percepțiilor și atitudinilor față de fenomenul de discriminare prin identificarea opiniilor populației despre persoanele având caracteristici sociale și biologice diferite (grupuri vulnerabile). Totodată, am dorit să aflăm care este notorietatea Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării din perspectiva activităților de prevenire și/sau de sancționare.

Sondajul a fost lansat la începutul lunii septembrie, ocazie cu care s-a organizat o masă rotundă la care au participat reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale, instituții ale administrației publice, parteneri cu care instituția noastră a realizat instituirea de politici afirmative și a colaborat în activitatea sa de prevenire și combatere a discriminării.

Ca în fiecare an, cu prilejul Zilei Internaționale a Drepturilor Omului, proclamată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite pe data de 10 decembrie, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a acordat **premii** unor personalități care, prin activitatea susținută desfășurată în domeniul protecției drepturilor omului și combaterii discriminării, s-au alăturat eforturilor instituției noastre de prevenire și combatere a discriminării. Premiile, sub formă de plachete, au fost înmânate: doamnei Maia Morgenstern, în calitatea sa de Ambasador onorific al Anului Dialogului Intercultural, Excelenței Sale Domnului Robin Barnett - Ambasadorul Marii Britanii și Irlandei de Nord și Centrului Romilor pentru Intervenție Socială și Studii Romani CRISS, în cadrul unei dezbateri denumită “Bilanțul situației drepturilor omului în 2008”. Această dezbatere a fost organizată în parteneriat cu Asociația ACCEPT, Active Watch-Agenția de Monitorizare a Presei, Centrul de Resurse Juridice, Consiliul Național Român pentru Refugiați, Institutul pentru Politici Publice și Romani CRISS. Totodată, a fost lansat cel mai recent studiu privind aplicarea măsurilor împotriva segregării școlare în România și bune practici în domeniul educației și publicații privind jurisprudența internațională în materia libertății de exprimare, azil și migrație, instituții și practici curente în domeniul anti-discriminării în România, Republica Moldova și Ucraina.

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATerea DISCRIMINĂRII

Pe lângă proiectele implementate din bugetul propriu, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării desfășoară programe din fondurile europene, pentru implementarea obiectivelor Uniunii Europene, în domeniul muncii și cel social, prin intermediul programului PROGRESS. Acesta este noul program UE pentru ocuparea forței de muncă și solidaritate socială. CNCD a aplicat în cadrul proiectului PROGRESS pentru domeniul nediscriminării, componentă a politicii de dezvoltare a proiectului. În cursul lunii mai 2007, CNCD a depus proiectul **“Improving the management of the discrimination cases within the court of justice”** la Comisia Europeană. Astfel, contribuția financiară a Comunității pentru fiecare proiect nu va depăși 80% din costurile necesare, beneficiarii garantând co-finanțarea procentului de 20% rămas.

Începând cu luna februarie a anului 2008, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a implementat acest proiect care s-a adresat magistraților (judecători și procurori) și a fost organizat sub forma a șase cursuri de pregătire de specialitate. În cadrul acestor sesiuni de pregătire, cursanții, respectiv ceilalți participanți (reprezentanți ai CNCD, ai Institutului Național al Magistraturii și ai societății civile) au avut ocazia de să aprofundeze și să dezbată teme precum: legislația națională și europeană în domeniul nediscriminării, jurisprudența CEDO, cea națională dar și cazuistica Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, atribuțiile și competențele instituției, proceduri administrative și judiciare.

În cadrul **Programului educațional pentru prevenirea și combaterea discriminării romilor în localitățile Plăieșii de Sus și Cașinu Nou, comuna Plăieșii de Jos, Județul Harghita**, aprobat prin HG nr. 1283/2008, se vor organiza o serie de activități cu scopul de prevenire și de combatere a discriminării, stimularea participării romilor la viața socială, educațională, culturală, precum și îmbunătățirea relațiilor dintre membrii comunității locale din localitățile Plăieșii de Sus și Cașinu Nou.

Astfel, în perioada 17 – 20 noiembrie 2008, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a desfășurat cursuri destinate inspectorilor școlari din cadrul Inspectoratului Județean Harghita și cadrelor didactice din instituțiile de învățământ din localitățile amintite. Cursurile au fost susținute de lectori din cadrul Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului, Romani CRISS și SNSPA.

Temele prezentate de lectori s-au concentrat pe prezentarea educației juridice și prevenirea faptelor de discriminare, realizarea unor ateliere de lucru privind practicile din domeniul nediscriminării prin abordarea unor tematici cât mai diverse: practici pozitive privind învățământul pentru romi, filosofia diversității ca atitudine de viață, managementul conflictelor, diversitatea prin experiența elevilor.

CAPITOL V. Activitatea CNCD de constatare și de sancționare a tuturor formelor de discriminare

Secțiunea I. Considerații generale privind percepțiile și impactul discriminării la nivel național

În prezentul capitol facem anumite aprecieri asupra implementării egalității de șanse în România, utilizând ca temei analiza statisticii petițiilor soluționate de CNCD, experiența și constatările CNCD, precum și Sondajul de opinie Gallup din 2008 intitulat „Percepții și atitudini ale populației României față de fenomenul de discriminare”, realizat la cererea Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării.

Analizând mai profund percepțiile referitoare la discriminare, se constată că ierarhia celor mai discriminate categorii, în general, se schimbă. Astfel, media indicelui opiniei dominante pentru discriminarea din anumite contexte sociale arată că, în percepția populației, cele mai discriminate grupuri sunt persoanele infectate cu HIV/SIDA, minoritățile sexuale (homosexuali), persoanele cu dizabilități și persoanele aparținând minorității roma. În percepția publicului¹⁸, pentru fiecare categorie socială sunt identificate anumite contexte în care acestea sunt mai discriminate:

- persoanele în vârstă la angajare sau la locul de muncă;
- minoritățile sexuale în locurile publice, la angajare sau la locul de muncă, la școală și în relația cu autoritățile;
- persoanele infectate cu HIV/SIDA la angajare sau la locul de muncă, la școală și în locurile publice;
- persoanele cu dizabilități la angajare sau la locul de muncă, în locurile publice;
- romii la angajare, la locul de muncă sau în locurile publice, accesul la bunuri și servicii destinate publicului.

Persoane cu dizabilități

➤ Persoanele cu dizabilități sunt percepute ca fiind discriminate, în principal, în relația cu angajatorii, la accesul locurilor publice (inclusiv în cadrul școlilor) și în relația cu autoritățile. Atitudinea față de persoanele cu dizabilitate diferă în funcție de tipul dizabilității. Astfel, distanța socială față de persoanele cu dizabilitate fizică este mult mai mică comparativ cu situațiile de dizabilitate psihică. Subsecvent, având în vedere obiectul plângerilor adresate Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, este necesar să subliniem importanța asigurării aplicării prevederilor Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea persoanelor cu handicap de natură să garanteze drepturile beneficiarilor inclusiv prin:

- Asigurarea interpreților limbajului mimico-gestual în instituțiile publice; asigurarea subtitrării sau a interpretării în limbaj mimico-gestual a transmisiilor TV din Parlamentul României, precum și a conferințelor de presă sau a dezbaterilor de interes public promovate de instituțiile statului;
- Evaluarea gradului de accesibilitate în locurile și instituțiile publice în vederea asigurării efective a accesibilității persoanelor cu dizabilități
- Asigurarea efectivă a facilităților fiscale (scutiri de la plata impozitelor) pentru persoanele cu dizabilități fizice;

¹⁸ Sondajul de opinie Gallup 2008 „Percepții și atitudini ale populației României față de fenomenul de discriminare”

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

➤ Adoptarea de măsuri în vederea îmbunătățirii situației persoanelor cu dizabilități mintale în instituțiile de ocrotire și pe piața muncii (recuperarea acestora prin integrarea în piața muncii).

Persoanele aparținând comunității roma

- Reprezentarea negativă a etnicilor romi, cu accente pe infracționalitate (71% consideră că cei mai mulți romi încalcă legile), explică existența unor atitudini discriminatorii din partea publicului larg față de această minoritate etnică: 28% consideră că romii nu ar trebui lăsați să călătorească în străinătate, 23% cred că ar trebui să existe clase speciale pentru copiii romi, iar 13% spun că ar trebui să existe magazine sau localuri unde romi nu ar trebui să fie primiți;
- Doar 20% dintre respondenți ar fi de acord ca ei sau un membru al familiei să se căsătorească cu o persoană de etnie romă, iar 28% nu ar fi de acord să aibă un coleg de muncă o persoană de etnie romă. Distanța socială față de persoanele aparținând etniei rome este mult mai mare ca în cazul persoanelor care au o altă naționalitate sau o altă credință religioasă;
- România a ratificat Convenția-Cadru pentru Protecția Minorităților Naționale prin Legea nr. 33 din 29 aprilie 1995, publicată în Monitorul Oficial nr. 82 din 4 mai 1995. Articolul 3 al acestei Convenții consacră dreptul unei persoane aparținând unei minorități naționale de a alege în mod liber de a fi tratată sau nu ca atare - „Posibilitatea de a se recunoaște sau nu în denumirea adoptată pentru a desemna minoritatea constituie unul din aspectele esențiale a acestui drept”;
- Culpabilizarea generală a comunității rome pentru faptele reprobabile săvârșite de persoane aparținând comunității rome este foarte frecventă;
- Problema utilizării limbajului și a comportamentul discriminatoriu la adresa persoanelor de etnie romă a cunoscut o diminuare dar, totuși, se situează la un nivel ridicat;
- Adoptarea Notificării Nr. 29323/20.04.2004 emisă de Ministerul Educației și Cercetării având ca scop eliminarea segregării copiilor romi în instituțiile de învățământ preuniversitar a constituit un pas pozitiv dar insuficient;
- Adoptarea de către Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului a Ordinului nr. 1.540 din 19 iulie 2007 privind interzicerea segregării școlare a copiilor romi și aprobarea Metodologiei pentru prevenirea și eliminarea segregării școlare a copiilor romi, publicat în Monitorul Oficial nr.692 din 11.10.2007 a reprezentat o etapă importantă în combaterea discriminării copiilor romi;
- Sunt necesare însă eforturi consistente pentru implementarea ordinului de desegregare, acest fapt fiind susținut de cazurile adresate Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării;
- Consiliul a constatat existența unor situații în care elevii romi sunt separați sau în unele cazuri înscriși în școlile pentru copii cu nevoi speciale (ajutătoare), chiar dacă situația lor medicală nu impune o astfel de măsură;
- Din acest punct de vedere este absolut necesară asigurarea implementării principiului egalității de șanse în școli, precum și adoptarea de măsuri în vederea înlăturării tratamentului discriminatoriu, aplicat elevilor de etnie romă;
- Consiliul consideră că elevii romi trebuie încadrați în școli speciale exclusiv sub imperiul îndeplinirii cerințelor expres prevăzute de legislația în materie corelativ situației speciale în care se află acești elevi însă nu sub aspectul situației socio-economice;
- De menționat faptul că, Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene este de opinie că „excluderea socială și discriminarea comunităților de romi este un fapt de necontestat, în pofida instrumentelor juridice, politice și financiare introduse la nivel european în scopul combaterii acestor fenomene; constată că eforturile dispersate și necoordonate ale Uniunii și ale statelor membre nu au reușit să producă, până în momentul de față, îmbunătățiri structurale și

durabile ale situației romilor, mai ales în domenii vitale cum ar fi accesul la educație, la serviciile de sănătate, la o locuință și la un loc de muncă, acum acest eșec fiind recunoscut în mod public”.

Discriminarea față de persoanele infectate cu HIV/SIDA

- În cazul persoanelor infectate cu HIV/SIDA se constată că atitudinea populației față de acestea variază între neutralitate și acceptare. Astfel, 43% nu sunt de acord cu afirmația că ar trebui să existe clase separate în care să învețe copiii cu HIV/SIDA, 64% sunt împotriva afirmației că persoanele cu HIV/SIDA ar trebui să nu utilizeze mijloacele de transport în comun. De asemenea, cei mai mulți dintre respondenți consideră că statul ar trebui să ofere o protecție socială adecvată acestor persoane;
- Interesant de remarcat că, deși se manifestă o atitudine de acceptare față de persoanele cu HIV/SIDA, opinia majoritară susține ideea obligativității declarării faptului că persoanele respective sunt infectate cu HIV/SIDA (71%). Această necesitate a declarării este menționată de majoritatea respondenților atunci când este vorba de medic, de partener de viață sau de loc de muncă;
- În termeni de distanță socială, 53% nu ar accepta să aibă prieteni apropiați persoane cu HIV/SIDA, iar 38% nu ar fi de acord să aibă drept vecini persoane cu HIV/SIDA. O pondere asemănătoare se înregistrează și în cazul în care respondenții ar fi puși în situația de a avea un coleg de muncă: 39% nu ar fi de acord, 47% ar fi de acord, iar 17% nu-și pot exprima o opinie;
- În practică, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării constată sesizarea problemelor care țin de păstrarea confidențialității datelor persoanelor infectate cu HIV/SIDA, accesul nediscriminatoriu la servicii medicale. În acest context, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării subliniază necesitatea păstrării confidențialității datelor persoanelor seropozitive, în conformitate cu prevederile legale¹⁹, de către angajații rețelei sanitare, angajatorii acestora și de către funcționarii care au acces la aceste date.

Discriminarea față de minoritățile sexuale

- Atitudinile populației vizavi de minoritățile sexuale se înscriu fie în registre contradictorii, oscilând între acceptare și blamare, fie în registre neutre, evitând manifestarea unei atitudini față de o problemă pentru care nu există un consens social;
- Minoritățile sexuale sunt percepute ca fiind discriminate în locurile publice, la angajare și la școală și, în același timp, cei mai mulți (68%) percep negativ homosexualitatea. Mai mult, 36% dintre respondenți consideră că relațiile homosexuale ar trebui sancționate. Dintre cei care consideră că relațiile homosexuale ar trebui amendate, cei mai mulți (55%) consideră că sancțiunea cea mai potrivită ar fi interzicerea unor drepturi, 42% menționează amenda, iar 28% închisoarea. Raportându-ne la întregul eșantion, 19% dintre respondenți cred că este necesară interzicerea unor drepturi, 15% sancționarea cu amendă și 10% privarea de libertate (închisoarea);
- 84% afirmă că s-ar simți deranjați dacă ar afla că un membru al familiei este homosexual, iar 64% dacă ar vedea pe stradă doi bărbați ținându-se de mână. Atunci când își exprimă opiniile legate de homosexualitate în raport cu familia, majoritatea respondenților manifestă o atitudine negativă. Astfel, 64% consideră că ar trebui interzise căsătoriile între homosexuali, iar 68% consideră că acestora ar trebui să li se interzică să adopte copii;

¹⁹ Legea nr. 584 din 29 octombrie 2002 privind măsurile de prevenire a răspândirii maladiei SIDA în România și de protecție a persoanelor infectate cu HIV sau bolnave de SIDA, la art. 8 alin. 1

- Important de remarcat faptul că, 29% dintre respondenți sunt de acord cu afirmația că homosexualii sunt purtătorii virusului HIV, această asociere între homosexualitate și flagel explicând într-o anumită măsură lipsa de acceptare a acestora sau a distanței sociale față de această categorie. 74% nu și-ar dori să aibă prieteni apropiați homosexuali, 58% ar fi împotriva să-i aibă vecini și 57% să-i aibă colegi de muncă;
- Este deosebit de necesară susținerea unei dezbateri publice cu participarea reprezentanților societății civile și ai factorilor de decizie politică pentru reglementarea parteneriatului civil între persoane de același sex;
- Existența unor astfel de reglementări juridice ar răspunde nevoilor cuplurilor de același sex care țin de dreptul la moștenire, aspecte privind asigurările medicale și aspecte ce țin de drepturi sociale.

Egalitatea de șanse între femei și bărbați

- Egalitatea dintre femei și bărbați este un subiect care apare cu precădere în contextul accesului pe piața muncii precum și în situațiile referitoare la rolurile ocupate în gospodărie/familie. Stereotipurile asociate fiecărui gen influențează raporturile zilnice dintre persoanele aparținând celor două genuri, indiferent dacă acestea se manifestă într-un cadru formal sau informal;
- Se observă faptul că genul respondenților influențează în mică măsură percepția generală, a eșantionului ca întreg. Astfel, bărbații tind mai mult să afirme că femeile și bărbații sunt egali (46% din rândul bărbaților comparativ cu 35% în rândul femeilor) în timp ce femeile menționează cu o frecvență mai mare opinia conform căreia bărbații se află într-o situație evident mai bună decât femeile (22% în rândul femeilor și 12% în rândul bărbaților);
- În ceea ce privește aspectul împărțirii rolurilor ocupate în gospodărie, există patru dimensiuni pentru care nu se constată diferențe semnificative între opiniile respondenților de sex masculin și cele ale respondenților de sex feminin: *bărbatul este capul familiei, este mai mult dator la bărbat să aducă bani în casă, este mai mult dator la femeie să se ocupe de treburile casei, femeia este stăpâna casei*. Aspectele vieții de familie asupra cărora percepțiile diferă în funcție de sexul respondenților sunt legate de evaluarea dificultăților muncilor casnice. Astfel, 53% dintre bărbați și 71% dintre femei consideră că muncile casnice nu sunt cele mai ușoare munci. În ceea ce privește capacitatea bărbaților de a crește copii, 32% dintre bărbați și 45% dintre femei nu consideră că bărbații pot crește copii la fel de bine ca femeile;
- Parlamentul României a procedat în toamna anului 2008 la modificarea actului normativ, acordând o indemnizație de creștere a copilului în procent de 85% din venitul mediu obținut în ultimele 12 luni dinaintea nașterii. În 2009, Guvernul României a introdus o limită inferioară de 600 de lei și o limită superioară de 4000 de lei în privința cuantumului indemnizației de creștere a copilului. Măsura este binevenită însă considerăm că se impune un studiu de impact al aplicării noii legi mai precis, în ce măsură numărul bărbaților care optează pentru concediul de creștere a copilului este în favoarea consolidării carierei femeilor;
- În conformitate cu rapoartele internaționale de monitorizare (exemplificăm cu Raportul Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene din 2008), problematica violenței în familie se menține. În acest context, considerăm că se impune adoptarea modificării legislative privind violența în familie. În prezent, proiectul de lege în cauză a trecut de Senat și se află în dezbateri la Camera Deputaților;
- Noul sistem electoral nu a condus la creșterea reprezentării femeilor în Parlamentul României. Sunt necesare măsuri pentru încurajarea prezenței femeilor pe scena politică și în ocuparea funcțiilor publice;

- Nu există plângeri privind hărțuirea sexuală asupra femeilor, ceea ce denotă un grad de insecuritate a victimelor fapt ce ar putea fi generat de lipsa de asistență juridică efectivă a victimelor. De asemenea, constatăm că sindicatele nu sunt active în sfera combaterii discriminării comparativ cu organizațiile neguvernamentale care protejează drepturile femeilor;
- Egalitatea în privința accesului la resurse umane se realizează diferențiat²⁰. Domeniile în care lucrează preponderent femeile sunt bugetate inferior²¹;
- Se constată persistența limbajului și comportamentului discriminatoriu, de depreciere a femeii în spațiul public.

Antisemitism

- CNCD interpretează actele de antisemitism ca fiind o formă de discriminare. Constatăm că, deși există o lege specială, Ordonanța de Urgență nr. 31 din 13 martie 2002 privind interzicerea organizațiilor și simbolurilor cu caracter fascist, rasist sau xenofob și a promovării cultului persoanelor vinovate de săvârșirea unor infracțiuni contra păcii și omenirii, aceasta nu se aplică în cazul actelor sesizate.
- În ceea ce privește limbajul utilizat, Consiliul a constatat existența unor fapte antisemite, discriminatorii, cu precădere în cazul unor articole de presă;
- La nivelul opiniei publice, a demnitarilor, a formatorilor de opinie (cu mici excepții în cazul acestora) nu a existat o reacție fermă de condamnare publică a actelor antisemite, precum distrugerea de cimitire evreiești;
- Considerăm că se impune modificarea legii speciale pentru a asigura aplicarea efectivă a acesteia, introducerea unor cursuri privind antisemitismul în programa școlară a Academiei de Poliție, a Institutului Național pentru Magistratură a.

Minorități naționale

- Sesizăm faptul că, Parlamentul României, de la revizuirea Constituției României din 2003, nu a adoptat legea privind statutul minorităților naționale din România, prevăzută de art. 73 alin. (3) lit. „r” din Constituția României,
- Predarea limbii române pentru persoanele aparținând minorităților naționale (în special, în cazul minorității maghiare) prin metoda pedagogică actuală, fără a ține seama de anumite specificități, nu a generat îmbunătățirea gradului de cunoaștere a limbii române. CNCD a constatat, încă din anul 2006, că sistemul actual de predare a limbii române minorităților naționale are efecte discriminatorii și, pe lângă faptul că nu conduce la o cunoaștere mai bună a limbii române, situează persoanele aparținând minorităților naționale pe situații de inferioritate comparativ cu majoritatea;

²⁰ Același raport „subliniază că, deși au fost înregistrate progrese în materie de angajare a femeilor și, în pofida nivelului ridicat de educație al acestora, în continuare femeile sunt cantonate în anumite profesii, sunt mai prost plătite decât bărbații pentru muncă egală și sunt mai puțin reprezentate în pozițiile decizionale, continuând să fie privite cu suspiciune de către angajatori din cauza sarcinii și maternității; consideră că inegalitățile salariale bazate pe gen trebuie abordate cu fermitate pentru a garanta independența economică a femeilor și egalitatea între bărbați și femei pe piața muncii”;

²¹ Același raport „recunoaște că inegalitatea la care sunt supuse femeile în ceea ce privește accesul la resurse economice pe piața muncii le compromise accesul la protecție socială, în special la drepturi de pensie, rata riscului de pauperizare a femeilor vârstnice fiind superioară celei a bărbaților; consideră că pentru a preveni discriminarea femeilor, este esențial ca individualizarea drepturilor să fie garantată de sistemele de protecție socială, în loc să se bazeze pe celula familială; consideră că pentru perioadele petrecute în afara pieței oficiale a muncii și consacrate îngrijirii familiei ar trebui acordate unități de „credit-timp”, care să fie luate în considerare la calcularea drepturilor la pensie completă”; recunoaște că inegalitatea la care sunt supuse femeile în ceea ce privește accesul la resurse economice pe piața muncii le compromise accesul la protecție socială, în special la drepturi de pensie, rata riscului de pauperizare a femeilor vârstnice fiind superioară celei a bărbaților; consideră că pentru a preveni discriminarea femeilor, este esențial ca individualizarea drepturilor să fie garantată de sistemele de protecție socială, în loc să se bazeze pe celula familială; consideră că pentru perioadele petrecute în afara pieței oficiale a muncii și consacrate îngrijirii familiei ar trebui acordate unități de „credit-timp”, care să fie luate în considerare la calcularea drepturilor la pensie completă;

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATerea DISCRIMINĂRII

- În ceea ce privește utilizarea limbii materne în administrația locală și în justiție, potrivit prevederilor legale, sesizăm că ar trebui realizate și publicate evidențe, date statistice din care să rezulte gradul de exercitare a acestui drept;
- Condiția cunoașterii limbii maghiare la angajare a ridicat anumite probleme în practică. Soluțiile CNCD și ale instanțelor de judecată au arătat că solicitarea condiției anterior amintită la angajare trebuie să se justifice obiectiv de un scop legitim. Justificarea obiectivă a utilizării limbii materne în administrația publică locală se poate constata în cazul funcționarilor care au activități cu publicul, în caz contrar pot genera efecte discriminatorii pentru cei care nu cunosc limba minoritară în cauză.

Discriminarea în raporturile de muncă

- Adoptarea unei legi a salarizării unice în sistemul public ar elimina numeroasele procese de pe rolul instanțelor judecătorești care au ca obiect drepturile salariale pentru care se invocă discriminarea.

Discriminare vs. libertatea de exprimare

- Consiliul apreciază că libertatea de exprimare este o valoare fundamentală a oricărei democrații. Libertatea de exprimare asigură pluralismul ideilor într-o societate;
- Există un progres în ceea ce privește utilizarea unui limbaj non discriminatoriu în spațiul public dar încă sunt prezente foarte multe exprimări tendențioase, cu tentă discriminatorie sau cu elemente de instigare la ură rasială;
- Consiliul a considerat că este de datoria sa să condamne public derapajele de limbaj, cele de natură discriminatorie însă, fără a aplica pentru acestea amenzi contravenționale care s-ar putea interpreta ca fiind o modalitate de cenzură;
- Apreciem că presa trebuie să își creeze propriile mecanisme interne de prevenire și de sancționare a articolelor care utilizează un limbaj discriminatoriu sau care propagă prejudecăți față de anumite grupuri sociale;
- Internetul este un spațiu care a cunoscut o radicalizare a discursului și a comentariilor. Introducerea unor reguli în utilizarea spațiului virtual, în postarea de comentarii la articole de presă, pot conduce la diminuarea mesajelor discriminatorii și rasiste. Salutăm inițiativa unor cotidiane care au introdus reguli de postare a comentariilor, apelând la decență și instituind un filtru pentru mesajele discriminatorii (a se vedea „Cotidianul” sau „Evenimentul Zilei”);
- Amintim că există situații în care Consiliul Național al Audiovizualului a sancționat emisiuni TV în care se regăseau mesaje discriminatorii, unele fiind rasiste.

Secțiunea II. Soluții pronunțate de Colegiul director

Hotărârea nr. 535 din 26.05.2008 – *marginalizarea persoanelor cu deficit de auz și comunicare prin neadaptarea principalelor emisiuni difuzate de TVR1 și TVR 2 la nevoile persoanelor cu deficit de auz și de comunicare*

Membrii Consiliului au constatat că, în cadrul programelor difuzate de posturile SRTV, publicul reprezentat de persoanele cu deficiențe de auz și vorbire nu beneficiază de dreptul la informare, educație sau cultură prin intermediul comunicării audiovizuale, deoarece radiodifuzorul nu asigură subtitrarea sau interpretarea în limbaj mimico-gestual a informațiilor difuzate, fapt ce contravine drepturilor fundamentale ale omului, privând persoanele cu handicap de drepturile acordate în scopul integrării și incluziunii sociale a acestora.

Astfel, în urma monitorizării programelor difuzate de Societatea Română de Televiziune s-a constatat că singurele emisiuni care sunt accesibile și pot fi urmărite de persoanele cu deficiențe de auz și vorbire sunt emisiunile "Oameni ca noi", difuzate de postul TVR 1, în fiecare miercuri, începând cu ora 15.30, în cadrul cărora sunt prezentate reportaje pentru și despre oameni deosebiți cu nevoi speciale (persoane cu dizabilități), și emisiunile de știri "Jurnalul TVR" de la ora 16.00, difuzate în zilele de luni, marți, miercuri și vineri, emisiuni transmise de TVR 1 la ora 14.00, preluate de TVR 2 și accesibile persoanelor hipoacuzice prin titrarea paginii de teletext a TVR.

Consiliul apreciază că, în această situație, dreptul la informare a persoanelor cu dizabilități nu este asigurat pe deplin, întrucât, emisiunile "Oameni ca noi" difuzate de TVR 1 care au ca subiect și sunt dedicate exclusiv persoanelor cu dizabilități nu conțin știri, iar știrile transmise în cadrul Jurnalului TVR 1 de la ora 14.00, conțin informații despre fapte și evenimente petrecute în ziua respectivă doar până la acea oră.

Măsuri: constatarea faptei de discriminare conform prevederilor art 2. alin.1 și 3, coroborat cu prevederile art.1 alin.2 lit.c și art.10 lit. h din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată.

Aplică sancțiunea contravențională „avertisment” Societății Române de Televiziune cu sediul în București, Calea Dorobanți nr. 191, sect.1.

Recomandă Societății Române de Televiziune adoptarea măsurilor necesare în vederea accesului persoanelor cu deficiențe de auz și vorbire la principalele emisiuni produse și difuzate de TVR 1 și TVR 2.

Monitorizează activitatea Societății Române de Televiziune, pe o perioadă de 6 luni, asupra măsurilor dispuse în vederea accesului persoanelor cu deficiențe de auz și vorbire la principalele emisiuni produse și difuzate de TVR 1 și TVR 2.

Notă: în urma deciziei CNCD și a intervenției Consiliului Național al Audiovizualului, Societatea Română de Televiziune asigură subtitrarea sau interpretarea în limbaj mimico-gestual a mai multor emisiuni, printre care și grupajul informativ „Ora de știri” de pe TVR 2, zilnic de la ora 21.30.

Hotărârea nr. 541 din 17.09.2008. – refuzul Uniunii Naționale a Notarilor Publici din România de a înscrie la concursul pentru locurile vacante de notar public a unei persoane cu dublă cetățenie

Potrivit regulamentului de organizare și de desfășurare a examenului de notar public, **una** dintre condițiile ce trebuie îndeplinite de candidați, este să aibă „**numai cetățenia română** și domiciliul în România”. Această condiție rezultă din prevederile art. 16 lit a) din Legea nr. 36/1995 privind notarii publici și activitățile notariale, cu modificările și completările ulterioare, care impune apartenența numai la cetățenia română, în vederea ocupării și exercitării profesiei de notar public.

Petenta consideră că prin **acel refuz** al Uniunii Naționale a Notarilor Publici din România este vătămată și discriminată în drepturile sale, că **art. 16 din Legea nr. 36/1995** și Regulamentul de organizare și desfășurare a examenului de notar public pentru notarii stagiați și a concursului pentru ocuparea locurilor vacante de notar public, elaborat de Ministerul Justiției, prevede: *Notar public poate fi cel care are numai cetățenie română și domiciliul în România...* și că această condiție „are

numai cetățenie română” nu mai poate fi aplicată, deoarece în urma modificărilor Constituției din 2003, art. 16 alin. 3 prevede: funcțiile și demnitățile publice, civile sau militare, pot fi ocupate, în condițiile legii, de persoane care au cetățenia română și domiciliul în România. Petenta întărește ideea că sintagma **”numai cetățenia română”** a fost înlăturată prin ultimele modificări ale Constituției.

Condițiile stabilite de legiuitor pentru ocuparea funcției de executor judecătoresc (art. 15 din legea nr.188/2000) sau funcționar public (art. 54 din legea nr. 188/1999) și, in extenso, inclusiv magistrați (14 alin.2 din Legea nr. 303/2004) impun cerința deținerii cetățeniei române și a domiciliului în țară, fără a impune condiția deținerii exclusive a cetățeniei române, în acord cu textul constituțional al art. 16 alin.3. Or, pornind de la premisa că, în opinia legiuitorului constituant, perspectivele ori situația actuală a României în Uniunea Europeană, nu mai justifică interdicția accesului la funcțiile și demnitățile publice a cetățenilor români care au și o altă cetățenie, condiția impusă de art. 16 din Legea nr. 36/1995 a notarilor publici și activitatea notarială ar putea fi interpretată ca venind în contradicție cu principiul egalității statuat în Constituția României, revizuită.

Însă opțiunea legiuitorului și examinarea soluțiilor legislative alese de către legiuitor precum și conformitatea acestora cu principiul egalității statuat în Constituția României, revine Curții Constituționale.

Măsură: Constatarea existenței unei fapte de discriminare, prin refuzul de a accepta participarea la concursul de ocupare a funcției de notar public, petentei datorită dublei cetățenii potrivit prevederilor **art. 1 alin 2 lit. c) și i), art. 2, alin. (1), din O.G. nr. 137/2000** privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și aprobările ulterioare;

Recomandă, în temeiul **art. 19 din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000** privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, aprobată și modificată ulterior, Ministerului Justiției să promoveze o lege privind activitatea notarilor publici, prin care discriminarea să fie eliminată, **în sensul respectării principiului egalității de șanse și înlăturării tratamentului discriminatoriu aplicat diferiților candidați la concursul de ocupare a funcției de notar public**

Recomandarea Colegiului Director are caracter pur consultativ

Notă: În urma recomandării, Guvernul României a eliminat condiția deținerii „doar a cetățeniei române” pentru candidații înscriși la concursurile de primire în profesia de notar public.

Într-o speță similară, prin Hotărârea nr. 310 din 14.05.2008, Colegiul Director își menține punctul de vedere cu privire la caracterul discriminatoriu al refuzului Uniunii Notarilor Publici din România de a accepta candidați cu dublă cetățenie la concursul de intrare în profesie dar arată că revine Curții Constituționale competența exclusivă de a constata neconstituționalitatea prevederilor legale în cauză.

Hotărârea nr. 330 din 27.03.2008 – segregare - separarea elevilor de etnie romă, anul II de studiu din cadrul Școlii Generale I-VIII, Josika Miklos, comuna Atid, județul Harghita

Organizația Romani CRISS susține că, Școala Generală cu clase I-VIII „Josika Miklos” Atid are un număr total de 155 de elevi, dintre care 87 elevi aparțin etniei romilor (un procent 56,13 % din numărul total de elevi ai școlii) și că directorul Școlii Generale „Josika Miklos” Atid, domnul Zoltan Nagy, a pus la dispoziția reprezentanților Romanii Criss-ului un document în care era prezentată „situația elevilor romi pe clase”. Potrivit acestei situații, în anul II de studiu, elevii sunt separați în două clase. Astfel, în anul școlar 2006 – 2007, în clasa a II-a A, dintr-un număr

total de 14 elevi, 8 sunt de etnie romă, iar **în clasa a II-a B, dintr-un număr total de 16 elevi, toți aparțin etniei romilor**. Din discuția reprezentanților Romani CRIS cu directorul școlii a reieșit faptul că decizia de separare a elevilor de clasa a II-a se ia la nivelul școlii, în funcție de performanța școlară în clasa I. Directorul Școlii Generale Atid a susținut că elevii de clasa a doua sunt separați strict în funcție de rezultate, „fără a se ține cont de etnie”.

Potrivit Notificării Nr. 29323/20.04.2004 emise de Ministerul Educației și Cercetării prin Cabinetul Secretarului de Stat pentru Învățământul Preuniversitar, în vederea aplicării în totalitate a Convenției Internaționale privind Eliminarea Tuturor Formelor de Discriminare Rasială, a Convenției Națiunilor Unite privind Drepturile Copilului și a prevederilor din Convenția UNESCO privind Discriminarea în Educație, Ministerul Educației și Cercetării **interzice formarea grupelor în învățământul preșcolar, precum și a claselor I și a V-a, cuprinzând exclusiv sau preponderent elevi romi**. Acest tip de organizare a grupelor/ claselor, indiferent de motivele invocate, constituie forme de segregare.

Examinând conținutul petiției și documentele depuse la dosar și având în vedere Notificarea nr. 29323/20.04.2004 emisă de Ministerul Educației și Cercetării, Colegiul director constată în cadrul Școlii Generale „Josika Miklos” Atid apariția fenomenului de segregare la nivelul clasei a II-a B din anul școlar 2006-2007.

Colegiul Director reține faptul că s-au depus eforturi din partea școlii de a reduce abandonul școlar și de a asigura un nivel mediu corespunzător pentru o educație inclusivă, pentru elevii care provin din grupuri dezavantajate sau că s-au desfășurat o serie de programe Phare, care au fost în sprijinul copiilor de etnie romă, dar consideră că împărțirea pe clase trebuie să fie făcută echilibrat, fără a apărea fenomenul segregării.

Colegiul Director ia act de răspunsurile Inspectoratului Școlar Județean Harghita formulate pentru CNCd, în care acesta recunoaște că elevii din clasa a II-a B anul școlar 2006-2007 au fost segregați.

Colegiul Director reține că în clasa a II-a B au fost școlarizați elevi care au cu 4 ani mai mult față de vârsta corespunzătoare clasei și că acești elevi provin din familii în care părinții duc o viață migratoare și consideră că această măsură de împărțire a elevilor pe clase nu are o justificare obiectivă. Împărțirea elevilor pe clase trebuie să aibă la bază principii pedagogice.

Măsuri: Faptele prezentate, referitoare la Școala Generală „Josika Miklos” din comuna Atid, județul Harghita, întrunesc elementele constitutive ale unei fapte de discriminare, potrivit art. 1 și art. 2 alin. 4 prevederilor O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare.

Recomandă Școlii Generale „Josika Miklos” din comuna Atid, județul Harghita să depună diligențele în vederea înlăturării consecințelor discriminării prevăzute la pct.1

Hotărârea nr. 180 din 18 februarie 2008 – rasism - interzicerea accesului romilor în Internet Caffe-Totalnet Soft Cluj Napoca.

Pe ușa de la intrarea în Internet Caffe-Totalnet Soft din Cluj Napoca nr. 2, a fost pus un afiș cu următorul conținut: „Începînd din data de 22 08 2007 în incinta acestui internet caffe nu au acces cei din etnia roma pentru că am avut foarte multe probleme cu ei, seară de seară fac scandal și se bat. Ne cerem scuze pentru cei care nu sunt lăsați fără un motiv anume, dar nu mai putem selecta altfel. Conducerea”. Este trimis anunțul respectiv, fotografiat.

Conținutul anunțului „Începînd din data de 22 08 2007 în incinta acestui internet caffe nu au acces cei din etnia roma pentru că am avut foarte multe probleme cu ei , seară de seară fac scandal și se bat. Ne cerem scuze pentru cei care nu sunt lăsați fără un motiv anume, dar nu mai putem selecta altfel. Conducerea”, prin el însăși este ofensator și aduce atingere demnității, avînd efect de a umili, constituind o apreciere jignitoare strîns legată de o percepție stereotipă asociată unei etnii, în speță etniei rome, similar unor percepții subiective generalizate cu caracter discriminatoriu, de tipul celor cu care etnia romă este asociată, spre exemplu: romii (țigani) sunt “împuțîți, jechoși, nespălați, hoți” etc.

Măsuri: aspectele sesizate, postarea anunțului care interzicea accesul romilor în incinta localului, constituie faptă de discriminare conform art. 2 alin 1 și 2 coroborat cu art. 14 din OG nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată.

Aplică sancțiunea contravențională cu amendă în cuantum de 600 lei, SC TOTALNET SOFT S.R.L. cu sediul în Cluj Napoca,

Hotărârea nr. 302 din 10.04.2008. - discriminarea produsă de prevederile OUG nr. 148/2005 privind susținerea familiei în vederea creșterii copilului

Petentele susțin că din indemnizația de creștere a copilului (600 lei) se asigură mijloacele de existență ale mamei și, în plus, ale copilului nou-născut, rezultînd un venit mediu pentru fiecare de 300 lei, adică sub salariul minim pe economie. Astfel, mamele care realizează venituri peste salariul mediu pe economie sunt dezavantajate și discriminate. Mamele sunt puse dintr-o dată, în situația de a-și asigura mijloacele de existență dintr-un venit care poate fi de 3-4 ori mai mic decît cel realizat în timpul activității și pe de altă parte, trebuie să facă față, din același venit, unor cheltuieli suplimentare legate de nașterea și creșterea copilului în primii ani de viață.

Potrivit sistemului actual prevăzut de O.U.G. nr. 148/2005 privind susținerea familiei în vederea creșterii copilului, părinții care beneficiază de concediul de creștere a copilului până la 2 ani, respectiv 3 ani, sunt supuși aceluiași tratament cu privire la beneficiul indemnizației de creștere a copilului, în cuantum de 600 lei, indiferent de contribuția acestora la bugetul asigurărilor sociale în perioada în care aceștia și-au desfășurat activitatea la locul de muncă.

Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării apreciază că principiul egalității de șanse ar fi evidențiat dacă s-ar adopta un sistem care să exprime atât principiul solidarității (prin acordarea unui cuantum minim al indemnizației de creștere a copilului pentru persoanele cu venituri mici), cât și veniturile și contribuțiile persoanelor la bugetul de stat și la sistemul asigurărilor sociale (prin acordarea indemnizației de creștere a copilului într-un cuantum proporțional cu contribuția fiecărei persoane la bugetul asigurărilor sociale).

Măsuri: Prevederile art 1 alin. 1 și art. 2 cuprinse în OUG nr. 148/2005 privind susținerea familiei în vederea creșterii copilului, aprobată prin Legea nr. 7/2007, sub aspectul modalității de tratament a magistraților și a personalului de specialitate juridică asimilat magistraților, sunt discriminatorii, nefiind justificate de un scop obiectiv și legitim, potrivit:

- 1.1 art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului,
- 1.2 art. 16 alin. (1) din Constituția României,
- 1.3 art. 6 din Carta europeană privind statutul judecătorilor,
- 1.4 art. 1 alin. (2) lit. i), art. 2 alin. (3), art. 6 alin. (1) lit. c) din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată;

Recomandă Ministerului Muncii, Familiei și Egalității de Șanse să promoveze un proiect de act normativ care să reglementeze diferit cuantumul indemnizației pentru creșterea copilului în vârstă de până la 2 ani și în funcție de latura contributivă a beneficiarilor de indemnizație.

Notă: Parlamentul României a procedat în toamna anului 2008 la modificarea actului normativ, acordând o indemnizație de creștere a copilului 85% din venitul mediu al ultimelor 12 luni dinaintea nașterii. În 2009, Guvernul României a introdus o limită inferioară de 600 de lei și o limită superioară de 4000 de lei în privința cuantumului indemnizației de creștere a copilului.

Hotărârea nr. 139 din 11.02.2008 – limitarea accesului la muncă pe criteriul vârstei - anunț de angajare, cu includerea limitelor de vârstă pentru persoanele care urmează a fi mediate de firmă în vederea angajării

Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă arată că în reclama firmei SC PHOENIXJOB SRL sunt precizate limite de vârstă în care persoanele ce urmează a fi mediate de firmă trebuie să se încadreze, având în vedere că participarea la o activitate economică sau exercitarea unei profesii nu trebuie condiționată de vârsta aspirantului.

Sub aspectul circumstanței concretizate într-un tratament diferit, care întrunește elementul constitutiv al art.2 alin.1, generic deosebire, restricție, excludere, preferință, și care față de obiectul dedus soluționării trebuie să fie materializat, Colegiul director reține că în fapt reclamata, prin anunțurile în cauză, impune o condiție de vârstă, în speță 25-50 ani pentru bărbați, 30-54 ani pentru femei. În acest sens, se reține ipso facto materializarea unei circumstanțe care dă naștere unei preferințe, respectiv a excluderii în raport cu două categorii de persoane. Astfel, în raport cu bărbații, condiția de vârstă crează sine qua non preferință acelor persoane care îndeplinesc criteriul de vârstă, în eșantionul cuprins între 25-50 de ani, cu excluderea persoanelor sub 25 de ani, respectiv peste 50 de ani. În același sens, în raport cu femeile, condiția de vârstă, determină preferința persoanelor care îndeplinesc criteriul de vârstă în eșantionul cuprins între 30-54 de ani, cu excluderea persoanelor sub 30 de ani, respectiv 50 de ani.

Colegiul Director este de opinie că nu poate fi reținut ca justificat obiectiv argumentul societății reclamate în sensul în care cerința impunerii limitelor de vârstă vine din partea unor angajatori străini. În același sens, argumentul că firma nu poate contracta persoane care nu îndeplinesc condițiile cerute pentru că ar pierde contractele cu firmele solicitante, astfel încât s-ar solicita forță de muncă de la alte firme contractante, nu poate fi reținut ca întrunind un grad de obiectivitate, deoarece

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATerea DISCRIMINĂRII

condiția respectării principiului nediscriminării incumbă oricărei persoane fizice sau juridice, dreptul de a nu fi supus nediscriminării constituind unul din principiile generale ale dreptului comunitar în Uniunea Europeană. În cauză, reclamata nu a depus niciun fel de probe care să permită a se reține cerințe ocupaționale specifice care să justifice impunerea unor condiții de vârstă în raport cu activitățile economice sau postul lansat de angajator în vederea ocupării.

Măsuri: aspectele sesizate constituie acte de discriminare conform art. 2 alin.1, art. 5, art. 7 alin.1 din Ordonanța de Guvern nr.137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată;

Sancționarea S.C. PHOENIX JOB SRL cu avertisment contravențional, potrivit art. 26 alin.1 și alin.2 din Ordonanța de Guvern nr.137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată.

Hotărârea nr. 429 din 22.07.2008 – desfacerea contractului de muncă pe criteriul vârstei - petenta arată că este medic primar, specialitatea psihiatrie și, în ciuda faptului că prevederile legale în vigoare (art. 385 alin. 3 din Legea nr. 95/2006) îi permit continuarea activității până la vârsta de 70 de ani, conducerea spitalului i-a încetat contractul individual de muncă

Petena arată că este medic primar, specialitatea psihiatrie în cadrul Spitalului Municipal de Urgență Roman și că beneficiază de prevederile art. 385 alin. 3 și 5 din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății potrivit căroră "În unitățile sanitare publice, medicii membri titulari și corespondenți ai Academiei Române, profesori universitari și cercetători științifici gradul I, doctori în științe medicale care desfășoară activități medicale pot continua, la cerere, activitatea medicală până la împlinirea vârstei de 70 de ani".

Din probele aflate la dosar, Colegiul reține că în cadrul unității în care petenta își desfășura activitatea, patru medici realizau cumul de funcții (pensie și salariu) și aveau aprobare de menținere în activitate până la sfârșitul anului. Astfel, dr. S.E.G. deține decizie de pensionare nr. 217088/30.11.2006, născută la 31.08.1946, dr. L.D.M. deține decizie de pensionare nr. 218815/30.03.2007, născută la 01.01.1949, dr. M.D. deține decizie de pensionare nr. 206889/28.02.2005, născută la 09.01.1945 și petenta, dr. A.C., deține decizie de pensionare nr. 142623/14.06.1996, născută la 10.04.1939. Prin rezoluția reclamatului s-au prelungit contractele de muncă ale medicilor S.E.G., L.D.M. și M.D. iar în cazul petentei se aprobă decizia de pensionare. De altfel, Colegiul observă că prin Decizia nr. 273/10.11.2007 începând cu data de 1.01.2008 s-a desfășurat contractul de muncă al petentei conform art. 55 lit.a din Codul muncii. (n.n. încetarea contractului de muncă de drept)

Din acest punct de vedere, Colegiul este de opinie că situația invocată este de natură a evidenția materializarea elementului de analogie sau comparabilitate, sub aspectul prevederilor art. 2 din O.G. nr. 137/2000. Elementul de analogie este incident între situația petentei și a medicilor prevăzuți în Referatul întocmit de Serviciul Resurse Umane, atât sub aspectul cumulului de funcție (pensie și salariu) cât și sub aspectul deținerii deciziei de pensionare. Astfel, se reține că atât petenta cât și medicii S.E.G., L.D.M. și M.D. realizau cumul de funcții și dețineau decizii de pensionare la momentul dispunerii rezoluției reclamatului.

Măsuri: aspectele sesizate intră sub incidența prevederilor art. 2 alin.3 și se întrunesc subsecvent elementele constitutive ale faptei prevăzute și sancționate de art. 6 lit. a din Ordonanța de Guvern nr.137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și aprobările ulterioare, republicată.

Sanționarea cu avertisment contravențional a Spitalului Municipal de Urgență Roman, prin reprezentant legal, în temeiul art. 2 alin.11 și art. 26 alin.1 din O.G. nr. 137/2000, republicată.

Hotărârea nr. 518 din 17.09.2008 – persoane infectate HIV-SIDA - Autosesizarea, înregistrată ca petiție cu nr. 8.493/16.06.2008 , arată că pe pagina de internet a Primăriei Sectorului 1 București s-a publicat o listă cu persoane bolnave de SIDA, cu adresa lor, fapt ce încalcă dreptul la protejarea datelor personale ale celor în cauză.

Colegiul Director reține că pe pagina de internet a Primăriei Sectorului 1 au fost postate mii de date cu caracter personal, numele și adresa persoanelor seropozitive. Deși s-a dat o dispoziție clară de a nu se publica astfel de informații, în urma producerii faptei cu consecințe grave, Primăria Sectorului 1 nu a sancționat persoana vinovată.

Legea nr. 584 din 29 octombrie 2002 privind măsurile de prevenire a răspândirii maladiei SIDA în România și de protecție a persoanelor infectate cu HIV sau bolnave de SIDA, la art. 8 alin. 1 prevede:

„Păstrarea confidențialității datelor privind persoanele infectate cu HIV sau bolnave de SIDA este obligatorie pentru:

- a) angajații rețelei sanitare;
- b) angajatorii acestor persoane;
- c) funcționarii publici care au acces la aceste date.”

Privind excepția lipsei calității procesuale pasive a Consiliului Local al Sectorului 1 București, Colegiul Director constată că în calitate de persoane juridice publice, consiliile locale au calitate procesuală pasivă chiar dacă persoanele care alcătuiesc acest consiliu s-au schimbat. Conform art. 1 alin. 4 din **O.G. nr. 137/2000**, republicată, *„Orice persoană fizică sau juridică are obligația să respecte principiile enunțate la alin. (2).”*

Prin neprotejarea strictă a datelor persoanelor seropozitive, față de alte categorii de persoane, s-a omis tratamentul diferit al situațiilor diferite, un tratament diferit motivat de atitudinea negativă a majorității populației (conform sondajelor de opinie în domeniu) față de persoanele seropozitive.

Măsuri: Faptele prezentate reprezintă discriminare conform art. 2 alin. 1 și 4 și art. 10 lit. h al O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată;

Sanționarea cu amendă contravențională a primarului Andrei Ioan Chiliman, în valoare de 1.000 lei, conform art. 26 alin. 1 al O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată

Notă: hotărârea a fost menținută în primă instanță de Curtea de Apel București, Secț. Contencios Administrativ și Fiscal.

Hotărârea nr. 389 din 08.07.2008 - nerespectarea drepturilor persoanelor nevăzătoare - Petenții consideră că prin refuzul de a acorda bilete gratuite însoțitorilor persoanelor nevăzătoare se crează o situație de discriminare. Acest refuz s-a întâmplat doar în județul Sibiu.

Petenta, organizație neguvernamentală care promovează interesele persoanelor nevăzătoare, prin **Petiția nr. 5.729/15.04.2008** (fila 1 din dosar), trimite spre

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATerea DISCRIMINĂRII

soluționare la CNCD o adresă primită de la filiala din Sibiu, arătând că în pofida intervențiilor asociației autoritățile județului Sibiu refuză să aplice prevederile legale. Adresa filialei din Sibiu (fila 2 din dosar) arată că în ciuda prevederilor legale, după nenumărate intervenții la autoritățile locale și naționale, pentru transportul interurban al persoanelor cu dizabilitate vizuală gravă cu statut de pensionar de invaliditate li se acordă 12 bilete de călătorie cu mențiunea în adeverința de călătorie „fără însoțitor”. De această discriminare au parte și persoanele asistate în centre rezidențiale cât și persoanele care urmează cursurile învățământului special.

Legea nr. 448 din 6 decembrie 2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, actualizată, are următoarele prevederi relevante:

Art. 23. (1) Persoanele cu handicap grav și accentuat beneficiază de gratuitate pe toate liniile la transportul urban cu mijloace de transport în comun de suprafață și cu metroul.

(2) Beneficiază de prevederile alin. (1) și următoarele persoane:

a) însoțitorii persoanelor cu handicap grav, în prezența acestora;

b) însoțitorii copiilor cu handicap accentuat, în prezența acestora;

c) însoțitorii adulților cu handicap auditiv și mintal accentuat, în prezența acestora, pe baza anchetei sociale realizate de către asistentul social din cadrul compartimentului specializat al primăriei în a cărei rază teritorială își are domiciliul sau reședința persoana cu handicap;

d) asistenții personali ai persoanelor cu handicap grav;

e) asistenții personali profesioniști ai persoanelor cu handicap grav sau accentuat.

Colegiul director, în analiza cazului, s-a raportat la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care legat de articolul 14 (*Interzicerea discriminării*) al **Convenției Europene a Drepturilor Omului**, ratificată de **România prin Legea 30/1994**, apreciază că diferența de tratament devine discriminare, în sensul articolului 14 din **Convenție**, atunci când se induce distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Totodată, în hotărârea dată în cazul Thlimmenos vs. Grecia din 6 aprilie 2000, Curtea a concluzionat că „dreptul de a nu fi discriminat, garantat de Convenție, este încălcat nu numai atunci când statele tratează în mod diferit persoane aflate în situații analoage, fără a oferi justificări obiective și rezonabile, dar și atunci când statele omit să trateze diferit, tot fără justificări obiective și rezonabile, persoane aflate în situații diferite, necomparabile”.

Colegiul director, în conformitate cu practica internațională, consideră că nerespectarea drepturilor persoanelor cu dizabilități (asigurarea accesului în locuri publice, asigurarea acomodării rezonabile etc.) reprezintă o discriminare în sine, întrucât această categorie de persoane se află în situație diferită față de alte categorii, prin urmare și tratamentul trebuie să fie diferit și, în consecință, în astfel de situații nu se poate aplica testul comparabilității.

Totodată Colegiul director, în analiza cazului, a constatat că în toate județele din România legea a fost corect aplicată, cu excepția județului Sibiu. Mai mult, deși reclamații au solicitat reglementarea situației, revenirea la legalitate s-a produs cu mare întârziere (6 luni), și numai după ce s-a implicat CNCD în soluționare petiției, nu și la sesizarea petenților.

Măsuri: faptele prezentate în petiție reprezintă discriminare conform art. 2 al. 4 al O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată;

Recomandă reclamatului să ia măsuri pentru prevenirea repetării unor fapte similare în viitor.

Hotărârea nr. 338 din 04.06.2008 – antisemitism - încălcarea dreptului la demnitate a persoanelor aparținând comunității evreiești

În **Buletinul de Tecuci** nr. 8 din 3-10 aprilie 2008, pe prima pagină apare imaginea a patru persoane, dintre care un evreu tradițional, cu pălărie și barbă lungă, care spune următorul text: „*Haideți băieți, mă scuzați doamnă... și fete! Facem o ultimă repetiție. Dacă, Doamne ferește! nu mai ies primar, mă dau de 3 ori peste cap și ... ia uite, cine mă mai recunoaște? Să-mi spuneți mie Finkelstain dacă nu am dreptate.*” Subtextul imaginii: „*Finkelstain, Aurica Grigore, I. Țocu și Nelu Gălbenuș patru candidați care încă nu au dat ceasurile înapoi. Nici bijuteriile, cumpărate cu banii furați de la stat.*”

În următorul număr al **Buletinului de Tecuci** apare o poză cu o persoană îmbrăcată în uniformă nazistă, sub titlul „*Dictatorul presei*”, având textul: „*Citiți în numărul următor dezvăluiri șocante despre cum a încercat Finkelstain să trimită unii jurnaliști în «lagăr».* Asta în timp ce ziarele de curte au intrat în afaceri cu primarul. Documentele vor putea fi vizionate pe www.favor.ro”.

Pe pagina de internet promovată de Buletinul de Tecuci apar imagini cu fiul petentului, îmbrăcat în uniformă nazistă, în una fluturând un drapel nazist.

În caseta redacțională apare următorul text: „*Conform art. 206 cod Penal, răspunderea pentru conținutul articolelor publicate aparține autorilor. Articolele ce poartă mențiunea T vor fi considerate pamflete.*” Mențiunea T apare sub imaginea publicată în **Buletinul de Tecuci** nr. 8 din 3-10 aprilie 2008.

Colegiul director constată că cele prezentate în **Buletinul de Tecuci** reprezintă discriminare în conformitate cu **O.G. nr. 137/2000**, republicată, art. 2 alin. 1 și 4, încălcând dreptul la demnitate garantat de art. 15 al O.G. nr. 137/2000, republicat, reprezentând un comportament manifestat în public care vizează crearea unei atmosfere intimidante, ostile îndreptate împotriva persoanelor aparținând comunității evreiești, prin prezentarea unei persoane de origine evreiască când în mod stereotipic (pălărie, barbă lungă), când îmbrăcat în uniformă nazistă.

În analiza obiectului plângerii deduse soluționării, Colegiul Director se raportează și la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) pentru a defini limita dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitate.

Aplicând principiile CEDO, Colegiul director constată că imaginile publicate în **Buletinul de Tecuci** nu au valoare de informație de interes public, nu contribuie la nicio formă de dezbatere publică capabilă de a duce la un progres al relațiilor umane, ci ofensează în mod gratuit o comunitate. Această formă de expresie diseminează, incită, promovează ura bazată pe intoleranță, prin urmare trebuie sancționată. Manifestările antisemite doar din ultimul secol arată că această comunitate este extrem de vulnerabilă devenind des ținta manifestărilor xenofobe, iar studiile în domeniu relevă că stereotipurile adânc înrădăcinate în societate produc efecte grave (Andrei Oișteanu: **Imaginea evreului în cultura română. Studiu de imagologie în context est-central european**, Humanitas, 2001). Sancțiunea contravențională a faptei, așa cum prevede **O.G. nr. 137/2000**, republicată, este o măsură proporțională cu legitimitatea invocată, și anume cu protejarea drepturilor altora, în timp ce pentru formele grave ale antisemitismului pedeapsa aplicată poate fi penală.

Reclamatul nu se poate prevala de responsabilitatea contravențională privind cele publicate, întrucât imaginile în cauză nu au fost semnate, prin urmare responsabilitatea este a redacției, și nu a autorului. Faptul că unul din imagini era menționat ca fiind „pamflet” nu are relevanță, nu există prevederi legale care să excepteze pamfletele de la prevederile legale.

Măsuri: faptele sesizate reprezintă discriminare conform art. 2 alin. 1 și 4 al O.G. nr. 137/2000, republicată, și încalcă dreptul la demnitate al persoanelor aparținând comunității evreiești, conform prevederilor art. 15 din O.G. nr. 137/2000, republicată; Sancționarea cu amendă contravențională a reclamatului, prin redactorul Cristi Calmuc, în valoare de 1.000 lei, conform art. 26 alin. 1 al O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată;

Hotărârea nr. 605 din 13.11.2008 - discriminarea persoanelor bolnave de hepatită virală B, C, D în vârstă de peste 65 de ani, precum și la pacienții cu ciroză hepatică cu virus B, C, și D.

Sesizare cu privire la o situație de discriminare care se regăsește într-un act normativ emis de Ministerul Sănătății Publice și de Casa Națională de Asigurări de Sănătate, în speță Ordinul 658/2006 privind aprobarea criteriilor de eligibilitate pentru includerea în tratamentul antiviral și alegerea schemei terapeutice la pacienții cu hepatită cronică virală B, C, D, precum și la pacienții cu ciroză hepatică HBV, C, și D. 3.2. Potrivit Ordinului emis de Ministerul Sănătății Publice și de către Casa Națională de Asigurări de Sănătate, pentru hepatită cronică cu virus B cu AgHBe pozitiv, hepatita cronică cu VHB+VHD, precum și pentru hepatita cronică cu virus C, bolnavii cu vârste de peste 65 de ani nu pot beneficia de tratamentele de care au nevoie.

Colegiul Director constată că prin prevederile respectivului Ordin se impune condiționarea aplicării diferitelor scheme terapeutice de vârsta persoanei, respectiv o vârstă de maxim 65 de ani.

Colegiul Director ia act de susținerile Ministerului Sănătății și Casei Naționale de Asigurări de Sănătate care arată că impunerea unei vârste maxime este generată de starea de sănătate a pacienților care după o anumită vârstă devin mai sensibile la anumite medicamente precum și la combinația dintre diferite medicamente.

Pe de altă parte, analizând prevederile legale precum și prevederile Ordinului 658/2006, Colegiul Director constată că motivația pentru care se instituie aplicarea diferitelor scheme terapeutice pentru tratamentul antiviral și alegerea schemei terapeutice la pacienții cu ciroză hepatică HBV, C și D îl constituie starea de boală a pacientului și necesitatea aplicării unui tratament adecvat simptomatologiei bolii și nu vârsta pe care o are pacientul. Astfel, aceste scheme au în vedere tratarea bolii pacientului indiferent de vârsta pe care acesta o are la momentul aplicării respectivei scheme de tratament. Această motivație reiese și din răspunsul Ministerului Sănătății precum și din cel al Casei Naționale de Asigurări de Sănătate.

Colegiul Director analizând speța precum și prevederile legale în domeniu consideră că modalitatea în care se realizează aplicarea diferitelor scheme terapeutice **trebuie să aibă în vedere starea de sănătate a pacientului și nu vârsta acestuia deoarece schema de tratament se aplică unui pacient nu în virtutea vârstei pe care acesta o are ci în funcție de starea de sănătate individuală.**

Având în vedere aceste aspecte, Colegiul Director constată că, prin limitarea de vârstă pentru aplicarea diferitelor scheme terapeutice pentru tratamentul antiviral și alegerea schemei terapeutice la pacienții cu ciroză hepatică HBV, C și D impusă de prevederile Ordinului 658/2006, se încalcă prevederile art 2 alin 1 din OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, deoarece se instituie un tratament diferit care are la bază criteriul de vârstă și duce la limitarea accesului la tratament, pentru persoanele care au peste 65 de ani.

Măsuri: prevederile cuprinse în Ordinul Ministerului Sănătății Publice și a Casei Naționale de Asigurări de Sănătate nr. 658/2006 referitoare la instituirea condiție de vârstă de maxim 65 de ani pentru aplicarea diferitelor scheme de tratament antiviral și alegerea schemei terapeutice la pacienții cu ciroză hepatică HBV, C și D constituie

acte de discriminare conform art 2 alin 1 din Ordonanța de Guvern nr.137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și aprobările ulterioare, republicată;

Recomandă Ministerului Sănătății și Casei Naționale de Asigurări de Sănătate să ia toate măsurile pentru înlăturarea prevederilor care limitează accesul persoanelor peste 65 de ani la tratamentul antiviral și alegerea schemei terapeutice la pacienții cu ciroză hepatică HBV, C și D.

Hotărârea nr. 306 din 13.05.2008 – segregare - separarea copiilor de etnie romă față de majoritari în diferite structuri de învățământ (grădinițe și școli)

Prin autosesizarea înregistrată cu nr. 5172 din 16.05.2007 sunt semnalate cazuri de discriminare privind segregarea școlară în grădinițele și școlile generale din localitățile Acâș, Ardud, Apa, Cidreag, Dorolț, Terebești, jud. Satu Mare.

Potrivit Notificării Nr. 29323/20.04.2004 emise de Ministerul Educației și Cercetării prin Cabinetul Secretarului de Stat pentru Învățământul Preuniversitar, în vederea aplicării în totalitate a Convenției Internaționale privind Eliminarea Tuturor Formelor de Discriminare Rasială, a Convenției Națiunilor Unite privind Drepturile Copilului și a prevederilor din Convenția UNESCO privind Discriminarea în Educație, Ministerul Educației și Cercetării **interzice formarea grupelor în învățământul preșcolar, precum și a claselor I și a V-a, cuprinzând exclusiv sau preponderent elevi romi**. Acest tip de organizare a grupelor/ claselor, indiferent de motivele invocate, constituie forme de segregare.

Notificare: se precizează că “Inspectoratele școlare **vor analiza situația tuturor școlilor în care numărul copiilor romi față de cei neromi este disproporționat** de mare în raport cu procentul pe care copiii romi de vârstă școlară îl reprezintă în totalul populației de vârstă școlară din respectiva unitate administrativ - teritorială și **vor iniția un plan de măsuri care urmărește eradicarea segregării**”, respectiv “Pentru **clasele a II-a, a III-a, a IV-a, a VI-a, a VII-a și a VIII-a**, precum și pentru clasele a IX-a – a XII-a, care au populație școlară formată exclusiv sau preponderent din elevi romi, **școlile vor analiza situația în fiecare caz în parte și vor elabora și implementa un plan de măsuri adecvate**”.

Pornind de la premisa cunoașterii prevederilor Notificării nr. 29323/20.04.2004 de către Inspectorat și implicit de instituțiile menționate în nota de autosesizare, a raportului prezentat de Inspectoratul județean și a datelor prezentate de grădinițele și școlile în speță, precum și de raportul de investigație depus la dosar, Colegiul reține că părțile nu contestă faptul că anumite situații au determinat împrejurări de natură de a circumstanța o separare de facto a copiilor romi, ce s-a perpetuat în timp. Astfel, cum rezultă din înscrisurile și rapoartele depuse la dosar, spre exemplu, una din grădinițele din Acâș este frecventată de 15 copii de etnie romă, fiind localizată în comunitatea romilor. Similar, grădinița cu program normal din Cidreag/Porumbesti este situată în centrul comunității de romi vorbitori de limba romani. Spre deosebire de aceste situații, grădinița cu program normal din Dorolț sau comuna Terebești este situată la o distanță mare de comunitatea romilor ceea ce a determinat, în opinia Inspectoratului, numărul redus al înscrierilor copiilor romi în aceste locații.

Astfel, cum a statuat în jurisprudența sa, aplicabil în prezenta cauză dedusă soluționării, Colegiul Director este de opinie că efectul constituirii unor școli, clase sau grupe exclusiv cu copii romi, menținerea acestora ori mutarea compactă dintr-o locație în alta, în aceeași compoziție, sub aspectul apartenenței etnice, dă naștere circumstanței concretizate într-un tratament diferit, care întrunește elementul

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

constitutiv al faptei prevăzute de art.2 alin.1 din O.G. nr. 137/2000, republicată și care se materializează într-o plasare separată a copiilor romi constituiți fie în școli distincte, clase distincte sau grupe distincte, ceea ce echivalează practic cu segregarea acestora. O atare situație de segregare aduce atingere dreptului la educație al copiilor copii și, în mod direct, demnității personale.

Dincolo de aceste considerente, în raport cu speța dedusă soluționării, Colegiul Director ia act de faptul că instituțiile de învățământ și, în special, Inspectoratul Județean Școlar au depus diligențele necesare pentru a implementa măsuri de desegregare în vederea asigurării egalității de șanse între copii, indiferent de apartenența etnică. Colegiul este de opinie că în speță, nu se poate reține că autoritățile școlare au vizat aplicarea unui tratament diferit, dimpotrivă, luându-se act că au fost adoptate și implementate măsuri concrete de desegregare, însă trebuie precizat că aceste măsuri pornesc de la prezumția că efectele separării copiilor pe criteriul etniei pot conduce la segregare, ceea ce constituie, în ultimă instanță, o formă de discriminare.

Colegiul Director nu poate face abstracție de faptul că în anumite situații părinții copiilor romi preferă înscrierea copiilor în instituțiile de învățământ plasate în cadrul comunității de romi spre deosebire de cele constituite la distanțe apreciabile de comunitate (vezi grădinița din Acâș, grădinița din Cidreag/Porumbesti), la grădinițe cu program prelungit spre deosebire de cele cu program normal, datorită resurselor financiare limitate (vezi grădinița din Ardud) ori în grupe speciale, datorită alocării de supliment de hrană pentru copii. (vezi grădinița din Apa) Față de aceste aspecte însă, Colegiul este de opinie, că într-adevăr, în analiza situațiilor concrete, de la caz la caz, trebuie avute în vedere aspectele particulare și interesele elevilor precum și ale părinților însă acestea trebuie raportate concomitent la principiile fundamentale ale drepturilor omului și libertăților fundamentale, în special din perspectiva procesului educativ oferit unor copii, precum cei aparținând minorității rome, astfel încât să se realizeze un just echilibru între interesele școlii și interesele copiilor, inclusiv sub aspectul prevenirii unor posibile efecte discriminatorii asupra acestora.

Pe de altă parte, din susținerile părților, din analiza înscrisurilor depuse la dosar, rapoartele inspectoratului școlar, rapoartele grădinițelor, fotografiile, materiale pe suport compact-disc, statistici și informații suplimentare precum și raportul de investigație al C.N.C.D., Colegiul Director observă că autoritățile școlare au întreprins activități de desegregare, pornind de la situațiile pe care le-au constatat și au întreprins acțiuni în scopul de a asigura remediarea disproporțiilor înregistrate prin care să prevină și să evite cât de mult posibil segregarea copiilor romi și să le asigure egalitatea efectivă a accesului la educație.

În acest sens, Colegiul Director consideră că este necesar a recomanda Inspectoratului Școlar al Județului Satu Mare precum și instituțiilor școlare ce fac obiectul prezentei cauze, de a depune în continuare diligențele necesare în vederea prevenirii și combaterii segregării școlare pe criteriul apartenenței etnice, inclusiv prin implementarea prevederilor Ordinului nr. 1.540 din 19 iulie 2007 privind interzicerea segregării școlare a copiilor romi și aprobarea Metodologiei pentru prevenirea și eliminarea segregării școlare a copiilor romi.

Măsuri: Separarea de facto a copiilor romi în grădinițele din Acâș, Ardud, Cidreag/Porumbesti, Școala din Petea, reprezintă forme de discriminare în sensul art. 2 alin.1 din Ordonanța de Guvern nr.137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată însă în raport de situația dată se constată că au fost elaborate și implementate planuri și măsuri de desegregare pentru a se asigura egalitatea deplină și de oportunități a copiilor romi în accesul la educație.

Recomandă Inspectoratului Școlar al Județului Satu Mare și Grădiniței din comuna Acâș, Grădinița din Orașul Ardud, Grădinița din comuna Apa, Școala cu clasele I-VIII și Grădinița din localitatea Cidreag, Grădinița din comuna Dorolț, Grădinița din localitatea Terebești să depună în continuare diligențele necesare în vederea

prevenirii și eliminării segregării școlare, prin măsuri și mijloace adecvate situațiilor date, inclusiv prin aplicarea Ordinului nr. 1.540 din 19 iulie 2007 privind interzicerea segregării școlare a copiilor romi și aprobarea Metodologiei pentru prevenirea și eliminarea segregării școlare a copiilor romi.

Hotărârea nr. 208 din 20.02.2008 – antisemitism - atingerea demnității, pe bază de naționalitate, prin articole de presă publicate de reclamat

Se arată că în urma sesizării Ministerului Internelor și Reformei Administrative în vederea cercetării penale a acestui caz, Inspectoratul Județean de Poliție Covasna a considerat că articolele în cauză nu conțin elemente care să le încadreze în prevederile art. 8 alin.3 din O.U.G. nr. 31/2002 privind interzicerea organizațiilor și simbolurilor cu caracter fascist, rasist și xenofob și a promovării cultului persoanelor vinovate de săvârșirea unor infracțiuni contra păcii și omenirii.

Petenta supune atenției, în mod special, articolul de la pagina 14 intitulat „Kik az igazi antisemitak” (Cine sunt adevărații antisemiți?) prin care națiunea evreiască este prezentată ca responsabilă pentru toate necazurile, durerile și problemele maghiarimii, asupra sa fiind aruncată o vină colectivă, ceea ce corespunde prevederilor art. 15 din O.G. nr. 137/2000, republicată. Autorul articolului Kolumban Sandor, se referă la „evrei”, chiar dacă cu mențiunea „o parte a evreilor”, și nicidecum nu combate sionismul ca ideologie, așa cum se susține în notele scrise ale reclamatului, prin reprezentant. În plus articolul incriminat nu este o preluare ci un articol propriu al săptămânalului.

De asemenea, sunt supuse atenției și caricaturile din paginile incriminate, parte a acestora fiind preluări, menționate ca atare, iar altele unde nu apare această mențiune, sunt în mod logic, caricaturi proprii ale ziarului. De exemplu, caricatura de la pagina 2, „History takes shape”.

Petenta arată că este o susținătoare ferventă a libertății de exprimare, însă articolele și luările de poziție al săptămânalului Európai Idő depășesc cu mult „exprimarea liberă a unei concepții vis a vis de o doctrină” și se constituie în delict de opinie, aducând atingere demnității comunității evreiești.

Prin adresa înregistrată cu nr. 14085 din 02.11.2007, Clubul Român de Presă s-a adresat C.N.C.D. precizând că, în speță, „Consiliul de Onoare al Clubului Român de Presă, analizând sesizarea depusă de Liga Pro Europa privind materialele publicate de ziarul Európai Idő în numărul 8 din aprilie 2007, a constatat că materialele semnalate, prezintă elemente antisemite.

Din conținutul articolului intitulat „Cine sunt adevărații antisemiți?” semnat de Kolumban Sandor, Colegiul Director observă că nu se poate reține per ansamblu că opiniile prezentate au urmărit în mod sine qua non informarea publicului fără a se depăși anumite limite, îndeosebi în ceea ce privește reputația și drepturile celorlalți, cu respectarea datoriilor și responsabilităților proprii, a informațiilor și ideilor referitoare la o problemă de interes general. (Vezi în acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea în cauza Dalban împotriva României, cauza Cumpănă și Mazare împotriva României, cauza Sabou și Pircălab împotriva României).

Analizând conținutul articolului, Colegiul Director este de opinie că deși acesta vizează un subiect de interes general, tema antisemitismului, autorul vizează în mod direct persoane aparținând comunității evreiești ori comunitatea evreiască per ansamblu, cu toate că se fac unele distincții, cu referire la o parte dintre aceștia, însă denotă ideea de blamare a acestei minorități pentru suferințele istorice ale națiunii maghiare, coroborate cu negarea holocaustului, a lipsei probelor materiale cu privire la cei vinovați ori a metodelor folosite pe parcursul holocaustului pentru exterminarea evreilor. Opiniile autorului vizează inițial o persoană, de naționalitate evreu, respectiv

o instituție, despre care declară: „cabinetul de urmărire a persoanelor, denumit după turnătorul evreu din Auschwitz, pe nume Wiesenthal, deja urmărește persoane care au vârsta de 100 de ani și dacă aceștia dispar, atunci și în cimitirele creștine se vor căuta presupușii dușmani ai holocaustului”. În legătură cu aceștia, autorul arată că urmărirea presupușilor dușmani ai holocaustului se face „fără a avea dovezi materiale în acest sens”. Ideea care se desprinde din această frază permite reținerea ipotezei că persoanele judecate pentru atrocitățile săvârșite pe parcursul holocaustului, ori persoanele urmărite pentru săvârșirea acestor fapte, ar putea fi condamnate ori urmărite fără a exista dovezi materiale, implicit, cu privire la holocaust. În același sens, în contextul în care blamarea pentru suferințele națiunii maghiare este asociată cu o patură socială a evreilor, autorul arată că „După al doilea război mondial, lagărele de exterminare a maghiarilor, despre existența cărora sunt dovezi, sunt mai reale decât camerele neexistente de gazare”. În fapt, autorul sugerează inexistența camerelor de gazare din perioada holocaustului, ca metode de exterminare în masă a evreilor, considerând că dovezile nu susțin acest fapt.

În opinia Colegiului director, caracterizările minorității evreiești de genul „aviditatea dezgustătoare, parazitismul, obligativitatea dobânzilor în lume, dominarea totală, disprețuirea” deși prezentate într-un context alături de una dintre părțile a acesteia, în contextul general al articolului permit extrapolarea asupra evreilor în general în privința cărora soluția, în opinia autorului, pentru eradicarea antisemitismului este autoreținerea în statul propriu. Or, nu se poate reține că această apreciere vizează doar o parte a evreilor. Este relevantă, în acest sens, afirmația autorului „dacă evreul ar trăi în țara lui și ar desfășura activitatea lui în cadrul propriei națiuni, nimeni nu s-ar ocupa de el”. Și adaugă autorul „Să se ducă acasă în țara lor și s-ar pune capăt antisemitismului internațional. Este simplu ca doi ori doi!”.

Blamarea pentru suferințele națiunii maghiare și utilizarea argumentelor autorului prin referirile consemnate de unii lideri maghiari cu privire la evrei, catalogați drept „ciupercă parazită”, plasată la finalul articolului în contextul discuției cu caracter politic, referitoare la guvernarea din Ungaria, în opinia Colegiului Director, nu poate fi privită ca proporțională în raport cu scopul urmărit. Din acest punct de vedere, Colegiul Director este de opinie că, per ansamblu, articolul în cauză, alături de contextul general al articolelor cuprinse în numărul 8/2007 al publicației „Európai Idő” aduce atingere demnității persoanelor aparținând minorității evreiești.

Din acest punct de vedere, coroborând aspectele reținute mai sus, Colegiul Director se raportează la prevederile art. 2 alin. 5 din O.G. nr.137/2000, cu modificările și completările ulterioare, republicată. Potrivit art. 2 alin.5 “Constituie hărțuire și se sancționează contravențional orice comportament pe criteriu de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, gen, orientare sexuală, apartenență la o categorie defavorizată, vârstă, handicap, statut de refugiat ori azilant sau orice alt criteriu care duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv”.

Măsuri: Aspectele sesizate în articolul „Cine sunt adevărații antisemiți?” constituie acte de discriminare conform art. 2 alin.5, din Ordonanța de Guvern nr.137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată.

Sancționarea autorului dl. Kolumban Sandor cu avertisment, potrivit art.2 alin.5 și art. 26 alin.1 din Ordonanța de Guvern nr.137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată.

Hotărârea nr. 43 din 09.01.2008 – limitarea accesului la concurs pentru ocuparea unui loc de muncă - anunțarea unor posturi pentru funcționari publici cu condiția specifică „cunoașterea limbii maghiare” – Direcția Generală a Finanțelor Publice a Județului Harghita

Colegiul Director reține că reclamatul a postat anunțuri pentru 12 locuri vacante ale instituției, unele în Miercurea Ciuc, altele în Odorheiu Secuiesc și Cristuru Secuiesc. Potrivit art. 9 al **O.G. 137/2000**, republicată, nu se poate restrânge dreptul angajatorului de a refuza angajarea unei persoane care nu corespunde cerințelor ocupaționale în domeniu, dacă aceste cerințe de angajare impuse sunt justificate obiectiv de un scop legitim și metodele de atingere a acelui scop sunt adecvate și necesare.

În anumite condiții (care urmează a fi analizate), angajarea unor persoane în calitate de funcționar public cu condiția cunoașterii limbii comunității în care își desfășoară activitatea este justificat obiectiv, iar metoda este adecvată și necesară.

Angajarea unor persoane în funcții publice din rândul minorităților naționale poate avea caracter de măsură afirmativă, conform art 2 alin. (9) al O.G. 137/2000, republicată. Totuși, această măsură afirmativă nu se poate menține după realizarea scopurilor pentru care a fost adoptată (conform prevederilor **Convenției-cadru pentru protecția minorităților naționale**).

Angajarea persoanelor din rândul comunităților minoritare are și o latură de măsură afirmativă față de comunitatea respectivă. Această măsură poate fi menținută doar până la atingerea scopurilor, nu și după. În situația în care procentul angajaților dintr-o comunitate la o instituție corespunde aproximativ cu procentul comunității respective din zona în care sediul își are sediul, măsurile afirmative nu pot fi menținute, altfel ar crea, ele însele, o situație de inegalitate.

În situația dată, în urma analizei fișelor de post, se poate observa că între posturile anunțate de reclamat unele dintre posturi implică activitatea cu publicul, altele nu. Cele care implică activitate cu publicul sunt de două tipuri: de tip investigații și de tip casierie.

Pentru posturile care nu implică activitate cu publicul condiția specială de cunoașterea limbii maghiare nu are o justificare obiectivă.

În cazul posturilor care implică activități de investigații, datorită naturii acestor activități, având în vedere și cele constatate la pct. 6.6. și 6.10., angajarea persoanelor care vorbesc limba maghiară la instituția reclamată are justificare obiectivă, iar măsurile sunt adecvate și necesare cu condiția ca procentul vorbitorilor de limbă maghiară din cadrul diferitelor servicii, compartimente, birouri să rămână la aproximativ la nivelul procentului vorbitorilor de limbă maghiară din comunitate. Astfel, la investigații se pot trimite persoane din cadrul instituției care vorbesc limba celor investigați, fără a crea inechități între angajați prin volumul diferit de muncă.

În cazul posturilor care implică activități de casierie, angajarea persoanelor care vorbesc limba maghiară la instituția reclamată are justificare obiectivă, iar măsurile sunt adecvate și necesare, în condițiile celor prezentate la pct. 6. Nicio altă măsură nu ar putea fi adecvată (cum ar fi crearea unor ghișee pentru vorbitorii de limbă maghiară, angajarea unui translator lingă fiecare angajat care lucrează la ghișee etc.)

Din cele de mai sus rezultă că reclamatul a condiționat, prin anunțul publicat în **Monitorul Oficial al României, Partea a III-a, nr. 317/2007**, ocuparea a 5 posturi din cele 12 de cunoaștere a limbii maghiare fără o justificare obiectivă, încălcând astfel prevederile art. 7 alin. 2 al **O.G. 123/2000**, republicată.

Măsură: Faptele prezentate reprezintă discriminare conform art. 2 al **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, și se încadrează în prevederile art. 7 alin. 2 al **O.G. 137/2000**, republicată (vot unanim al membrilor prezenți la ședință);

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATerea DISCRIMINĂRII

Se sancționează reclamatul, prin reprezentantul său, prin directorul executiv, cu amendă contravențională în valoare de 1.000 lei (7 voturi pentru, unul împotriva).

Secțiunea III.

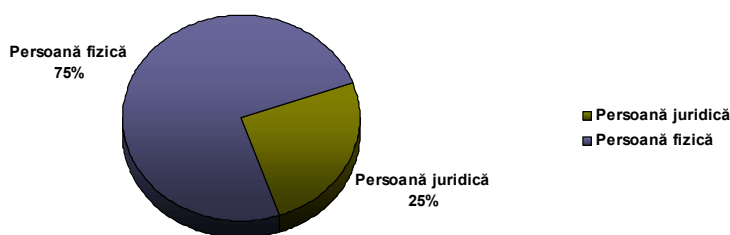
Activitatea de investigație a cazurilor de discriminare în anul 2008

Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării își exercită atribuții în domeniul investigării, constatării și sancționării faptelor de discriminare, așa cum prevede O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată. Aceste atribuții sunt exercitate de către compartimentul de specialitate din cadrul Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (Serviciul de Inspecție) precum și de membrii Colegiului Director.

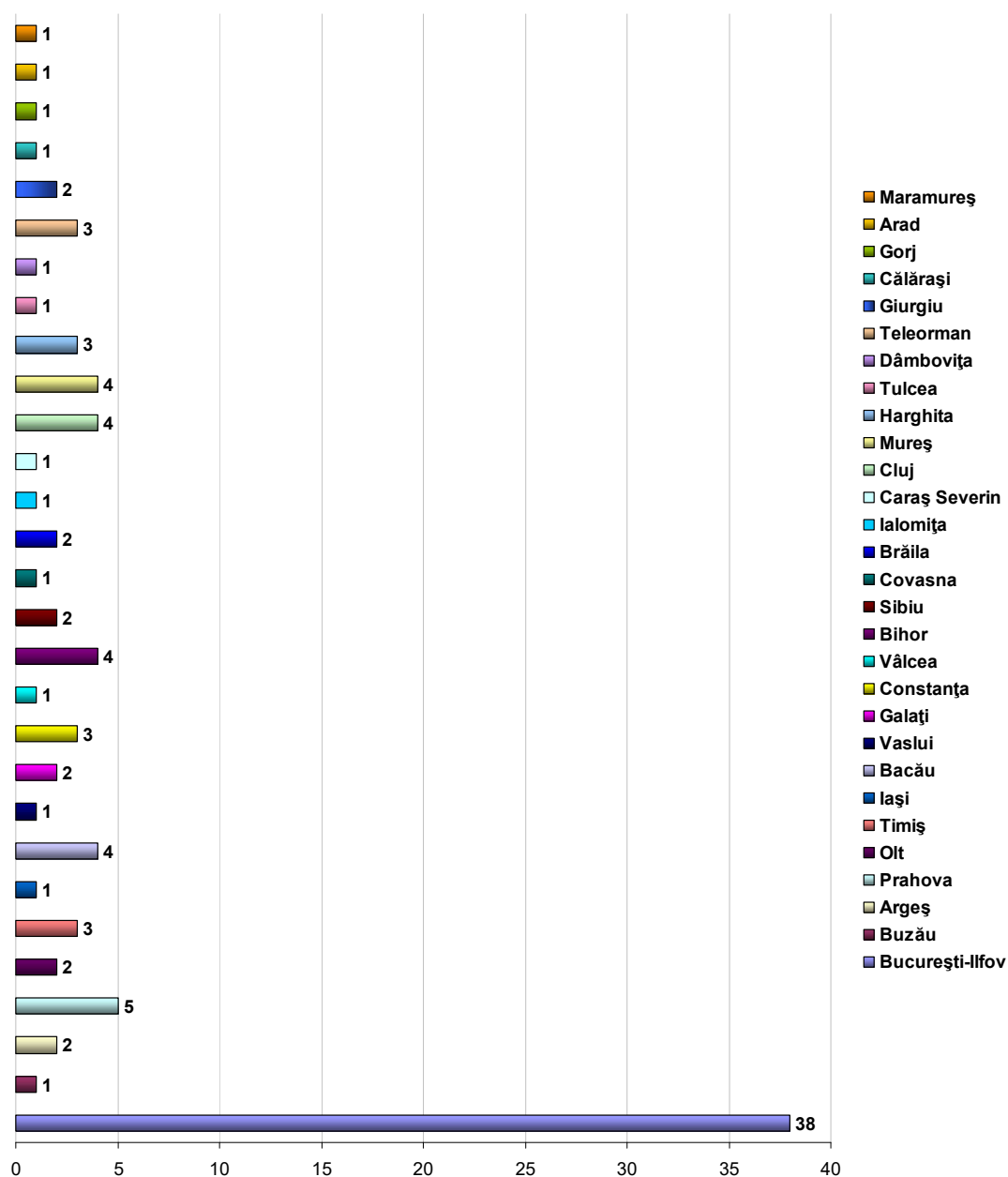
Astfel, în urma dispoziției de către membrii Colegiului Director a măsurilor specifice constatării existenței faptelor de discriminare, se realizează activitatea de investigație de către compartimentul de specialitate al Consiliului sau de către membrii Colegiului. Activitatea de investigație, pe lângă cea desfășurată la sediul Consiliului, prin citarea părților, pe lângă audierea părților la sediul instituției, se realizează și în locurile relevante cazurilor expuse pentru a audia martorii, persoanele implicate în cazurile supuse atenției Consiliului.

Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, în anul 2008, a înființat două sedii teritoriale unul la Târgu-Mureș și unul la Buzău nefiind încă operaționale. Astfel, Consiliul dorește să își dezvolte capacitatea administrativă în teritoriu, pentru a răspunde în mod direct la petiții, pentru efectuarea investigațiilor care se impun în urma petițiilor și pentru a oferi asistență de specialitate celor interesați. Astfel, prin crearea unor structuri teritoriale anexate celei centrale, acționând direct pe plan local, prin intermediul angajaților din structurile regionale se dorește un grad mai ridicat al operativității față de solicitările persoanelor care depun petiții la Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării mai ales că angajații structurilor regionale cunosc mai bine specificitatea problemelor cu care se confruntă petenții și, totodată, se realizează o diminuare a cheltuielilor ocazionate de deplasarea personalului de specialitate în teritoriu, pe distanțe mari. Odată cu funcționarea centrelor teritoriale, majoritatea deplasărilor în teritoriu nu se vor mai face de la sediul central, din București, ci de la cele mai apropiate centre regionale, asigurându-se o mai bună repartizare a bugetului și o eficientizare a cheltuielilor ocazionate de deplasările efectuate pentru soluționarea cazurilor de discriminare. În acest sens, se rezolvă pe de o parte problema resurselor umane limitate prin creșterea capacității operative a Consiliului Național pentru Combaterea de a soluționa cazurile de discriminare (din punct de vedere cantitativ, prin operarea unui număr mai mare de dosare și din perspectiva repartizării geografice a petițiilor primite), putându-se efectua concomitent mai multe investigații în cazul mai multor dosare iar pe de altă parte, se asigură cheltuieli mai eficiente.

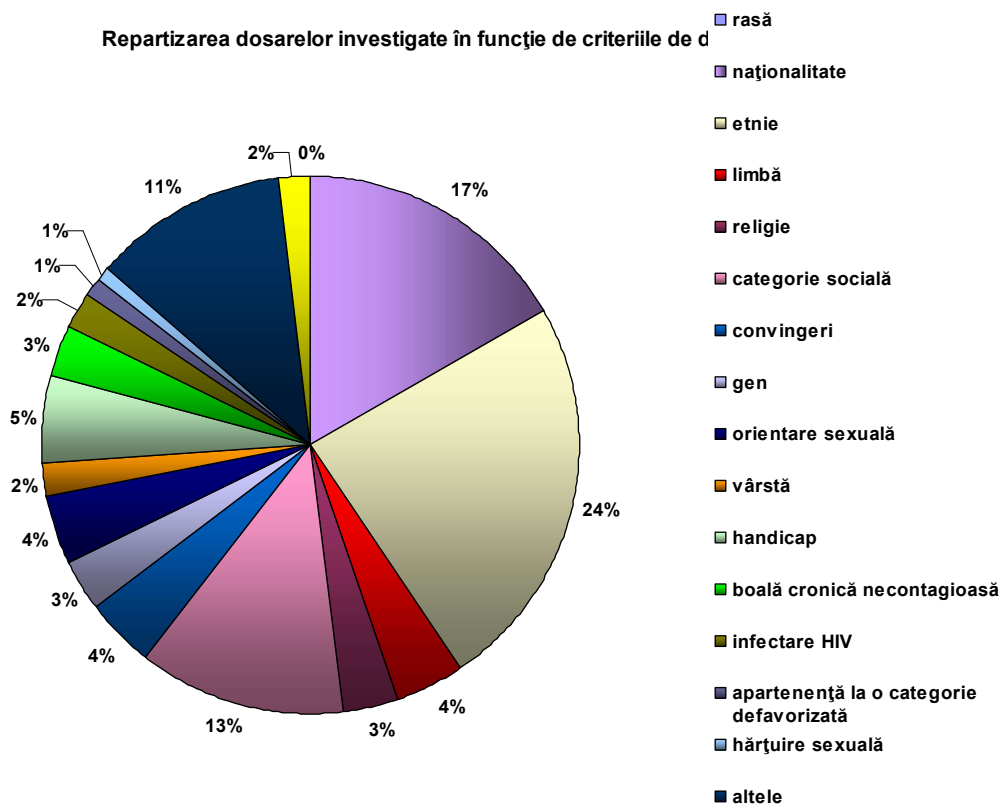
Clasificarea dosarelor investigate în funcție de încadrarea reclamatului în categoria persoanelor fizice sau juridice

Repartizarea investigațiilor efectuate în anul 2008 pe județe

Repartizarea dosarelor investigate în funcție de criteriile de d

CAPITOL VI. Jurisprudența de contencios a CNCD²²

Secțiunea I. Hotărârile Colegiului director supuse controlului judecătoresc și cauzele în care CNCD a fost chemat în instanța în calitate de expert în domeniul nediscriminării

1. Cauza: D.M. vs. CNCD

Prezentare:

I. Prin petiția nr. 13329 din 25.10.2007, petentul D. M. sesiza Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, arătând că este discriminat pe criteriul de vârstă, deoarece persoane mai tinere decât el, care îndeplineau aceleași condiții legale, au dobândit recunoașterea dreptului de a fi numit în funcția de judecător, în schimb în cazul său s-a refuzat acest drept. Astfel, petentul se consideră discriminat de Consiliul Superior al Magistraturii prin refuzul recunoașterii dreptului de a fi numit în funcția de judecător, fără concurs.

II. Analizând înscrisurile și lucrările dosarului în raport cu motivele invocate de către părți și dispozițiile legale aplicabile, Colegiul Director al CNCD, prin Hotărârea nr. 218/27.02.2008, a decis că cele prezentate **nu constituie tratament diferențiat** potrivit prevederilor O.G. nr. 137/2000, republicată, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată.

III. D.M., nemulțumit de soluția adoptată de Consiliu, a supus Hotărârea CNCD nr. 61/2008 controlului judecătoresc, promovând acțiune în contencios administrativ - Curtea de apel București, prin care a solicitat, în principal, anularea actului dedus judecătii, iar în subsidiar, reținerea cazului de discriminare prevăzut de art. 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 R, precum și restabilirea situației anterioare, cu cheltuieli de judecată.

Ulterior, reclamantul a înțeles să-și completeze acțiunea, solicitând obligarea pârâtului CNCD la plata unor daune morale în cuantum de 300.000 euro, pentru prejudiciul de imagine creat.

În drept, cererea a fost întemeiată pe dispozițiile O.G. nr. 137/2000 și Legea nr. 554/2004.

IV. Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a formulat întâmpinare, prin care și-a exprimat poziția procesuală în sensul respingerii ca netemeinice și nelegale a plângerii formulate împotriva actului dedus judecătii.

IV.1. În motivarea întâmpinării sale, Consiliul învedera că analiza ce trebuie să cadă asupra actului dedus judecătii se cuvine a se raporta exclusiv la criticile aduse acestuia.

Or, din cuprinsul acțiunii reclamantului se desprindea înțelesul limpede că aceasta era motivată strict pe un contra-exemplu, raportat la practica pârâtului, respectiv pe ceea ce instituția pârâtului a constatat contrar soluției adoptate față de cererea acestuia, într-un caz analog (din punctul de vedere al reclamantului).

Analiză comparativă asupra spețelor tratate și soluționate în mod diferit de către CNCD

Prin această teză ne propuneam să aplicăm o analiză comparativă asupra spețelor tratate și soluționate în mod diferit de către CNCD, prin hotărârile: nr. 218/27.02.2008 și nr. 62/13.03.2007, astfel:

1.a) Prin Hotărârea nr. 62/13.03.2007, CNCD a soluționat o petiție prin care se sesiza un tratament discriminatoriu pe **criteriul vârstei**, ca urmare a respingerii de

²² A se vedea și anexele

către Consiliul Superior al Magistraturii a cererii de numire a petentei în funcția de judecător, fără concurs.

b) Prin Hotărârea nr. 218/27.02.2008, pârâtul a soluționat petiția actualului reclamant, prin care se sesiza tratamentul discriminatoriu pe **criteriul vârstei** la care acesta a fost supus de către Consiliul Superior al Magistraturii, ca urmare a respingerii cererii de numire în funcția de judecător, fără concurs.

c) **Probarea analogiei: există situație analoagă între obiectele celor două spețe petiționate Consiliului, inclusiv din prisma criteriului de discriminare (raportat în timp, la momentul sesizărilor, conform strict susținerilor petenților).**

2. a) Prin Hotărârea nr. 62/13.03.2007, CNCD a reținut că petenta respectivă, deși se constatare că îndeplinește toate condițiile impuse de lege (la fel ca și ceilalți candidați), a fost în final respinsă. Analizând motivele care au condus la respingerea petentei, prin Hotărârea nr. 665/19.10.2006 a Consiliul Superior al Magistraturii, CNCD a reținut că în motivarea deciziei de respingere au fost invocate prevederile **art. 41 din Legea nr. 19/2000** privind sistemul de pensii, iar ca scop legitim: **„perioada limită de timp în care aceasta poate exercita funcția de judecător”**.

b) Prin Hotărârea nr. 218/27.02.2008, Consiliul a reținut că actualului reclamant, deși se constatare că îndeplinește toate condițiile impuse de lege (la fel ca și ceilalți candidați), în final i-a fost respinsă cererea de numire în funcția de judecător, fără concurs. Consiliul a reținut că în considerarea candidaților admiși s-a luat notă de pregătirea juridică temeinică și comportarea exemplară precum și de vechimea în avocatură, iar în **privința candidaților respinși, între care și reclamantul**, se reține **admiterea la testarea psihologică urmare retestării**, vechimea ca judecător 5 ani, avocat 9 ani, **lăsându-se la aprecierea Consiliului îndeplinirea condiției bune reputații și luându-se act de faptul că în anul 1996, Consiliul Superior al Magistraturii a hotărât ca petentul/actualul reclamant să nu fie propus Președintelui României pentru a i se acorda inamovibilitatea, hotărârea rămânând irevocabilă.**

c) **Probarea analogiei: între cele două spețe nu se poate proba analogie, sub aspectul criteriului sau al motivului care a condus la respingerea cererilor de numire în funcția de judecător, fără concurs.**

3.a) Prin Hotărârea nr. 62/13.03.2007, CNCD, în reținerea motivelor premise la puntele anterioare, a constatat că petenta respectivă a fost supusă unui tratament discriminatoriu, pe criteriul **vârstei**, nejustificat obiectiv.

b) Prin Hotărârea nr. 218/27.02.2008, pârâtul a constatat că nu se poate reține existența unui raport de cauzalitate între faptele imputate (respingerea cererii de numire în magistratură, fără concurs) și criteriul invocat (pe motivul vârstei), în sensul în care, în speță, „vârstă” nu a constituit mobilul sau cauza respingerii cererii de numire ca judecător, fără concurs, de C.S.M.

c) **Probarea analogiei: nu pot fi reținute elemente de analogie între cazurile supuse comparației, în raport de motivele care au stat la baza modalității/felului de constatare prin cele două hotărâri ale pârâtului.**

V. Pentru toate aceste considerente expuse de către CNCD prin întâmpinare, precum și pentru celelalte lucrări de apărare (note scrise, concluzii scrise), Curtea a respins acțiunea ca neîntemeiată și a menținut ca legală și temeinică hotărârea CNCD nr. 218/27.02.2008, reținând, în principal, că: *„...în cauză, nu același a fost motivul respingerii cererii reclamantului, astfel încât susținerea că pârâtul interpretează diferit disp. art. 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 este neîntemeiată, cele două spețe nefiind identice, neputându-se reține că CNCD aplică diferit legea în cazuri similare sau comparabile...Curtea apreciază că nu se poate reține existența faptei de discriminare invocată de reclamant, nefiind îndeplinite cumulativ condițiile prev. de art.1 din O.G. nr. 137/2000 .”*

2. Cauza: M.E.C.T. vs. CNCD

Prezentare:

I. Prin memoriul înregistrat cu nr. 12.501/17.10.2007, petenții G. G. și I. G. sesizau Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării cu privire la supunerea elevilor din cadrul școlii de muzică la teste naționale care nu țin cont de specificul acestor elevi.

Petenții, în calitate de părinți, arătau că fostul și actualul ministru al educației, cercetării și tineretului sunt vinovați pentru nerespectarea legislației în vigoare, în sensul obligării copiilor la susținerea de teste naționale similare altor copii, deși copiii lor au aptitudini deosebite în domeniul muzicii, elevi premiați ai Liceului de muzică „George Enescu”.

II. Analizând înscrisurile și lucrările dosarului în raport cu motivele invocate de către părți și dispozițiile legale aplicabile, Colegiul Director al CNCD, prin Hotărârea nr. **61/09.01.2008**, a decis că faptele prezentate **constituie tratament diferențiat**, considerând că este nevoie de aplicarea unor măsuri afirmative pentru asigurarea egalității de șanse a elevilor din învățământul vocațional.

III. Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului promovează acțiune în contencios administrativ (Curtea de apel București) împotriva Hotărârii CNCD nr. 61/09.01.2008, solicitând anularea acesteia.

În motivarea în fapt a cererii formulate, reclamantul a susținut că hotărârea contestată este nelegală fiind dată cu încălcarea prevederilor H.G. 366/2007 privind organizarea și funcționarea M.E.C.T., precum și ale O.G. nr. 137/2000, întrucât în exercitarea atribuțiilor ce-i revin, reclamantul a elaborat, și ulterior a aprobat, potrivit art. 22 din L. 84/1995 metodologiile privind accesul elevilor în ciclul inferior al liceului. În drept cererea a fost întemeiată pe dispozițiile Legii nr. 554/2004, H.G. nr. 366/2007, Legea nr. 84/1995, O.G. nr. 137/2000.

IV. Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a formulat întâmpinare, prin care și-a exprimat poziția procesuală în sensul respingerii ca netemeinică și nelegală a plângerii formulate împotriva actului dedus judecății.

În motivarea întâmpinării sale, Consiliul învedera că, în scopul dreptei și înțelepte dezlegări a pricinii, instanța ar trebui să rețină aspectele cauzei de legalitate incidente în strictă coroborare cu definiția legală a discriminării, astfel cum este reglementată prin articolul 2 alin.1 și alin. 2 din O.G. nr. 137/2000, în continuare trebuind să se raportează la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale art. 2. Pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art. 2, alin.1, deosebirea, excluderea, restricția sau preferința trebuie să aibă la bază unul dintre criteriile prevăzute de către art. 2, alin. 1 și trebuie să se refere la persoane aflate în *situații comparabile*, dar care sunt tratate în *mod diferit* datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior.

Prin dispozițiile Ordinului nr.5262 din 05.10.2006 privind aprobarea procedurilor de organizare și desfășurare a admiterii în învățământul liceal și profesional de stat pentru anul școlar 2007-2008 și a calendarului admiterii în învățământul liceal și profesional de stat pentru anul școlar 2007-2008, se prevede, pe de o parte, că la liceele vocaționale nu pot fi admiși decât absolvenții clasei a-VIII-a care promovează testele naționale, în condițiile în care pentru liceele din filiera vocațională se vor organiza înainte de susținerea testelor naționale probe de aptitudini.

Dispozițiile cuprinse în Ordinul menționat, referitoare la situația elevilor din licee vocaționale încalcă principiul egalității în drepturi și al nediscriminării, în condițiile în care, în mod cert, situațiile celor două categorii de elevi sunt distincte.

Situațiile deosebite în care se găsesc diferitele categorii de elevi trebuie să determine soluții diferite privind examinarea lor. Aceste situații sensibil diferite au fost luate în

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATERICA DISCRIMINĂRII

considerare doar în parte de legislația în vigoare în domeniu și de metodologiile de predare și evaluare a cunoștințelor elevilor din învățământul vocațional.

În aceste condiții se impune aplicarea unui tratament juridic diferențiat în considerarea unor situații obiectiv diferite, impuse de numărul diferit de materii studiate de elevii din școlile cu profil vocațional, de timpul pe care aceștia îl pot alocă în considerarea celor expuse pregătirii pentru testele naționale, dar și de numărul de ore alocate materiilor care constituie probe ce se susțin în cadrul testelor naționale.

În lumina tuturor celor premise instanței, consideram că este nevoie de aplicarea unor măsuri afirmative pentru asigurarea egalității de șanse a elevilor din învățământul vocațional, precum și o expertiză de specialitate pentru stabilirea unei metodologii optime de evaluare a elevilor din învățământul vocațional.

V. Pentru toate aceste considerente opină de către CNCD, Curtea de Apel București a respins acțiunea ca neîntemeiată și a menținut ca legală și temeinică hotărârea Consiliului.

3. Cauza: G.Ș. vs. CNCD

Prezentare:

I. Prin memoriul cu nr. 3465/05.06.2007, adresat spre competență soluționare Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, petenta V. A. arată că este asistent medical principal, iar din anul 2003 a fost repartizată de către conducerea spitalului pentru a efectua sterilizarea la cabinetul ORL – coordonat de dr. L. B. și la cabinetul Ginecologie – coordonat de dr. Ș. G. Pe data de 7 iunie 2006, una din zilele în care medicul ORL L. B. nu era în spital, în timp ce efectua sterilizarea în cabinetul de ginecologie, medicul ginecolog Ș. G., care tocmai terminase consultațiile, a încuiat ușa cabinetului și a imobilizat-o într-un colț, ținând-o strâns de mâini. Petenta susținea că a încercat să abuzeze de ea în timp ce îi tot repeta că a ajuns să o viseze noaptea. Petenta preciza că a refuzat categoric, spunând că dacă nu o eliberează va striga pentru a o auzi colegii din cabinetul vecin, prezentând și alte elemente care să susțină reclamația.

În urma analizării întregii documentații aflate la dosar, a lucrărilor de specialitate (audieri, solicitări puncte de vedere, investigații), Colegiul Director al CNCD a decis că cele sesizate constituie tratament discriminatoriu.

II. Analizând înscrisurile și lucrările dosarului în raport cu motivele invocate de către părți și dispozițiile legale aplicabile, Colegiul Director al CNCD, prin Hotărârea nr. **212/30.07.2007**, a decis că faptele prezentate **constituie tratament diferențiat** potrivit prevederilor O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, și i-a aplicat sancțiunea contravențională cu avertisment numitului G. Ș.

III. Numitul G. Ș., contravenient sancționat prin Hotărârea nr. 212/30.07.2007, promovează acțiune în contencios administrativ împotriva hotărârii respective, solicitând anularea acesteia și a sancțiunii contravenționale aplicate.

În motivarea în fapt a cererii formulate, reclamantul susținea:

- necompetența CNCD în constatarea și sancționarea contravențională a reclamantului G. Ș.;
- prescripția aplicării sancțiunii contravenționale în cauză;
- nulitatea acțiunii de investigare, fiind încălcate dispozițiile art. 6 din C.E.D.O.

În drept, cererea a fost întemeiată pe dispozițiile O.G. nr. 137/2000 și Legea nr. 554/2004.

IV. Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a formulat întâmpinare, prin care și-a exprimat poziția procesuală în sensul respingerii ca netemeinice și nelegale a plângerii formulate împotriva hotărârii sale.

Consiliul arăta că, din analiza acțiunii se extrage tâlcul că reclamantul expune critici la adresa hotărârii contestate exclusiv de natură procedurală, care în esență erau prezentate, și ulterior susținute, sub titlu de excepții.

Cu privire la acestea, Consiliul, prin întâmpinare și celelalte lucrări de apărare (note scrise, concluzii scrise), releva:

IV.1. Necompetența CNCD în constatarea și sancționarea contravențională a reclamantului G. Ș.

În esență, reclamantul susținea incompetența materială a CNCD în constatarea și sancționarea contravențională a sa, având în vedere obiectul petiției: discriminare la locul de muncă pe criteriul de sex.

În motivarea acestei prime excepții, reclamantul arăta că în speța respectivă erau aplicabile dispozițiile **art. 46 alin. 3 din Legea nr. 202/2002** republicată, conform căreia constatarea și sancționarea contravențiilor prevăzute la **art. 8, art. 9 alin. 1, art. 10 alin. 1 și 3**, precum și ale **art. 11-14**, din același act normativ, s-ar face de către inspectorii de muncă din cadrul inspectoratelor teritoriale de muncă.

Vizavi de motivarea acestei excepții, Consiliul opina următoarele:

Din analiza textului art. 46 alin. 3 din Legea nr. 202/2002, aflăm că se stabilește competența constatării și sancționării contravențiilor prevăzute la art. 8, art. 9 alin. 1, art. 10 alin. 1 și 3 din Legea nr. 202/2002, precum și ale art. 11-14, în sarcina inspectorilor de muncă din cadrul inspectoratelor teritoriale de muncă.

Dar, pentru a desprinde tâlcul corect, exact al normei legale indicate, inclusiv întinderea efectelor acesteia, era necesară o analiză literală, cât și teleologică în sistemul întregului act normativ și în raport de materia în care dispune, inclusiv prin interpretarea coroborată a acestor texte de lege, procedeu tehnico-juridic din care rezulta neechivoc faptul că, competența de constatare și sancționare a faptelor încadrate de articolele de lege invocate mai sus este limitată la relația juridică de muncă angajator– angajat (trimitem la cuprinsul/disponerile textelor de lege în cauză).

Așadar, textele de lege induse de către reclamant ca incidente în cauză stipulează strict și în concret, pe de o parte, **obligații** cu privire la egalitatea între sexe la locul de muncă, **în sarcina angajatorului** (art. 8, art. 9 alin. 1, art. 10 alin. 1 și 3, art. 12-14), nerespectarea acestora atrăgând sancțiuni, iar pe de altă parte, prin art. 11, se explică noțiunea de **discriminare pe criteriul de sex**, definită drept hărțuire sau hărțuire sexuală, dar tot **în ceea ce privește raportul de serviciu angajator – angajat** (interpretarea coroborată a lit. a cu lit b: tratamentul de hărțuire sau hărțuire sexuală „*în ceea ce privește promovarea profesională, remunerația sau veniturile ...*”, factori ce țin strict de raportul juridic de muncă dintre angajator și angajat).

IV.2. Prescripția aplicării sancțiunii contravenționale în cauză

În susținerea acestei critici, invocată sub forma excepției, reclamantul arăta că, în conformitate cu prevederile O.G. nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, ar fi intervenit prescripția aplicării sancțiunii contravenționale în cauză.

Instituția pârâtul, în sens opus, învedera că art. 13 alin.1, în baza căruia era încadrată legal excepția, prevede în mod expres: „*Aplicarea sancțiunii **amenzii** contravenționale se prescrie în termen de 6 luni de la data săvârșirii faptei.*”

Or, raportat la cele dispuse prin actul dedus judecătii: aplicarea sancțiunii contravenționale cu **avertisment**, era extrem de evidentă inaplicabilitatea acestor dispoziții.

IV.3. Nulitatea acțiunii de investigare, fiind încălcate dispozițiile art. 6 din C.E.D.O.

IV.3.1. Procedurile prin care se respectă principiului contradictorialității și garantarea dreptului la apărare, precum și întinderea acestor obligații procedurale, în procesul de soluționare/judecare, după caz, a unui conflict, diferă în funcție de tipul de jurisdicție.

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATerea DISCRIMINĂRII

În cadrul jurisdicției administrative speciale a CNCD, sub aspectul dat, incidentă au prevederile art. 20 din O.G. nr. 137/2000, republicată:” (4) *Colegiul director al Consiliului dispune măsurile specifice constatării existenței discriminării, cu citarea obligatorie a părților. Citarea se poate face prin orice mijloc care asigura confirmarea primirii. Neprezentarea părților nu împiedică soluționarea sesizării.*”

La o primă analiză aplicată textului de lege, observăm că legiuitorul a ținut ca, în procesul de soluționare a petițiilor, să se respecte principiile fundamentale ale soluționării pe cale jurisdicțională a unui conflict (respectarea principiului contradictorialității și a dreptului la apărare), în sensul îngăduirii părților să participe în mod activ la prezentarea, argumentarea și dovedirea drepturilor lor în cursul soluționării conflictului, în scopul stabilirii adevărului și al pronunțării unei hotărâri/soluții legale și temeinice.

Art. 20 alin. 5 prevede inclusiv **posibilitatea** efectuării unor investigații/inspecții (la sediul instituției sau în alt loc), dacă este cazul, de către Colegiul Director sau personalul de specialitate delegat, în scopul unei cât mai competente soluționări a speței.

Așadar, legiuitorul instituie o obligație (alin. 4), respectiv de citare a părților în sensul arătat mai sus, și naște o posibilitate (alin. 5), aceasta din urmă numai în situația în care Colegiul Director decide că o astfel de lucrare de specialitate este utilă soluționării competente a petiției.

Mai mult, așa cum a reținut în nenumărate rânduri și Curtea de Apel București (ex. S.C. nr. 1702/04.06.2008), legea nu obligă Consiliul la citarea părților, în scopul respectării principiilor în cauză, cu ocazia efectuării anumitor lucrări, precum investigațiile deoarece, din natura acestor lucrări rezultă ca acestea trebuie efectuate inopinat, având rolul de a surprinde anumite elemente de fapt, considerate utile soluționării petiției.

IV.3.2. Pe de altă parte, în ceea ce privește nulitatea investigației, deoarece ar fi fost încălcate dispozițiile art. 6 din C.E.D.O., învederăm că aceste dispoziții legale internaționale, așa cum reiese în mod clar din cuprinsul acestora, se răsfrâng strict asupra domeniului justiției. Acestea stipulează principiile după care trebuie să fie **judecată** cauza unei persoane **de către instanțe**. Or, așa cum am învederat și demonstrat în tot până acum, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării se înființează și funcționează ca **autoritate de stat autonomă, administrativă**, având inclusiv atribuții administrativ-jurisdicționale sub aspectul atribuțiilor de investigare, constatare și sancționare a faptelor de discriminare/contravenții, conform art. 16-20. din O.G. nr. 137/2000, republicată, **nefiind instanță de judecată**.

V. Pentru toate aceste considerente, Curtea a respins acțiunea ca neîntemeiată și a menținut ca legală și temeinică hotărârea Consiliului, reținând întru totul cele expuse de către CNCD.

CAPITOL VII. Cheltuieli bugetare, date de ordin logistic și financiar

În anul 2008, aparatul de lucru al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării a fost constituit din 91 de posturi finanțate de la bugetul de stat, din care 65 au fost efectiv ocupate. În anul 2008, media de vârstă a angajaților CNCD a crescut de la 28 (cât era în anul 2007) la 34 de ani. În anul 2008 angajații cu studii superioare reprezentau un procent 90% acestea crescând cu 5% față de anul precedent.

În anul 2008, instituția a organizat 25 de concursuri pentru ocuparea posturilor vacante din care au fost ocupate 19 posturi. În cursul anului Consiliul a făcut demersuri pentru a suplimenta schema de personal pentru anul 2009 cu 6 posturi, acest lucru nefiind acceptat de Ministerul Finanțelor Publice.

Pe parcursul anului 2008 aproximativ 50% din totalul angajaților au urmat cursuri de perfecționare în domeniul legislativ, achizițiilor publice, economic și resurselor umane.

Din totalul de 91 de posturi prevăzute de organigrama Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării au fost ocupate 65 de posturi, dintre care:

- demnitari (secretari de stat) – 9
- secretar general - 1
- funcționari publici – 44
- personal contractual – 11;

Din totalul funcțiilor publice ocupate, 9 sunt funcții publice de conducere: 3 posturi de director și 6 de șef serviciu. Din numărul total al posturilor ocupate de personalul contractual, unul este de conducere.

O problemă importantă, care s-a identificat și menținut din anii precedenți, este funcționarea instituției în condiții improprie, într-un sediu necorespunzător, cu risc seismic ridicat. Birourile sunt dispersate, pe trei etaje (2,3 și 6), neexistând servicii de pază și de salubritate eficiente. Nu există spațiu destinat pentru organizarea și funcționarea magaziei instituției. Nu există spațiu suficient pentru funcționarea în bune condiții a Centrului de Documentare, pentru serviciului de consultare a materialelor destinate publicului interesat. Activitatea de audiere a persoanelor citate în dosarele constituite pe baza petițiilor primite la CNCD, desfășurată de membrii Colegiului Director, se realizează cu dificultate din același motiv, neexistând spații corespunzătoare, destinate acestei activități. Totodată, audiențele cu publicul, activitatea de consultanță juridică acordată petenților și ședințele organizatorice cu personalul instituției se desfășoară cu dificultate din aceleași considerente.

Execuția bugetară pe anul 2008 a fost de 93,04% și este prezentată în tabelul următor:

-lei-

DENUMIRE INDICATOR	COD	ALOCAȚII BUGETARE	SUME UTILIZATE
Buget de Stat	51.01	5.962.726	5.569.750
Cheltuieli de personal	51.01.10	3.617.726	3.585.463
Bunuri și servicii	51.01.20	1.051.000	958.837
Transferuri	51.01.55	136.000	82.444
Alte cheltuieli	51.01.59	1.070.000	855.705
Cheltuieli de capital	51.00.71	88.000	87.301
Fonduri nerambursabile	50.08	341.000	300.719
Cheltuieli de personal	50.08.01.10	48.000	7.719
Bunuri și Serviciu	50.08.01.20	293.000	293.000
Plăți efectuate din anii precedenți		0	-5.583

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

Total Buget.		6.303.726	5.864.886
--------------	--	-----------	-----------